

Rekenkamerrapport Armoedebeleid in Doetinchem

Oktober 2024

Inhoudsopgave

Leeswijzer	4
Deel 1. Essentie van het onderzoek	4
H1. Inleiding en aanleiding	4
1.1 Inleiding	4
1.2 Doelstelling en focus onderzoek	5
H2 Conclusies en aanbevelingen	6
2.1 Conclusies	6
2.2 Aanbevelingen	9
Deel II Nota van bevindingen	11
H3 Onderzoeksverantwoording	11
3.1 Hoofdvraag en deelvragen	11
3.2 Onderzoeksmethoden	12
H4 Beleid en doelstellingen	14
4.1 Op welke visie is het beleid gebaseerd?	14
4.2 Welke doelstellingen zijn geformuleerd en zijn deze concreet en meetbaar?	17
4.3 Op welke informatie over de doelgroep is het beleid gebaseerd?	19
4.4 Op welke manier is een inschatting gemaakt van armoederisico's?	20
H5 Organisatie en uitvoering	21
5.1 Wie is er betrokken bij de uitvoering?	22
5.2 Welke werkwijze en instrumenten worden ingezet?	26
5.3 In hoeverre is er sprake van effectieve samenwerking met ketenpartners?	31
H6 Resultaten en effecten	33
6.1 In hoeverre zijn de afgesproken doelstellingen gehaald?	34
6.2 Welke middelen zijn er beschikbaar en in hoeverre zijn deze toereikend?	37
6.3 In hoeverre wordt de (potentiële) doelgroep bereikt?	41
6.4 Wat is de impact van het gevoerde beleid vanuit klantperspectief?	43

6.5 In hoeverre zijn de aanbevelingen uit de vorige evaluatie (2021) opgevolgd?	46
H7 Evaluatie en verantwoording	48
7.1 Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd?	48
7.2 Hoe heeft de raad invulling gegeven aan zijn taken?	50
Bijlage 1 Normenkader.....	52
Onderzoeksvraag	52
Bijlage 2 Bestudeerde documenten	55
Bijlage 3 Geïnterviewde personen.....	56
Interne respondenten	56
Externe respondenten	56
Bijlage 4 Topiclijst focusgroep.....	56
Nawoord	58

Leeswijzer

Het onderzoek is opgebouwd uit twee delen. Deel I is te beschouwen als een zelfstandig leesbaar onderzoeksrapport. In dit deel zijn de hoofdlijnen van het onderzoek en de belangrijkste uitkomsten op hoofdlijnen beschreven. In dit deel leest u:

- de aanleiding voor het onderzoek;
- de doelstelling van het onderzoek;
- de conclusies uit het onderzoek;
- de aanbevelingen en de lessen voor verbetering.

In Deel II is het integrale onderzoek opgenomen met daarin de beantwoording van de onderzoeksvragen en de onderbouwing van de conclusies en aanbevelingen. Ook wordt hierin een overzicht geboden van het (lokale) armoedebeluid.

In het onderzoek zijn ook klanten gesproken middels een focusgroep. We hebben deze informatie en citaten anoniem verwerkt in het rapport.

Deel 1. Essentie van het onderzoek

H1. Inleiding en aanleiding

1.1 Inleiding

De ramingen van het Centraal Planbureau (CPB) lieten niets aan de verbeelding over: inwoners gaan er nog meer op achteruit. Het CPB berekende dat de koopkracht daalt met 6,8% en de armoede toeneemt tot 7,6% van alle inwoners in 2023. Deze situatie is in Nederland de afgelopen decennia niet voorgekomen, aldus het CPB. Naar schatting 20% van de huishoudens in Nederland heeft moeite om de energierekening te betalen door de alsmaar oplopende energieprijzen. Daardoor lopen steeds meer mensen het risico om schulden te maken, terwijl bekend is dat al één op de vijf huishoudens in Nederland risicovolle schulden heeft. ([Divosa](#)) Vaak lukt het hen niet om deze schulden op eigen kracht beheersbaar te houden en af te lossen. De schulden worden problematisch en het duurt te lang om ze af te lossen, ook omdat mensen bijvoorbeeld door schaamte of uit onmacht geen hulp durven of kunnen vragen. Schulden zijn dan niet langer een tijdelijk, geïsoleerd probleem van één persoon. Het worden grote problemen met een enorme impact op het leven van een grote groep direct en indirect betrokken personen en instanties. Daarom ligt er een taak voor de overheid om met armoedebeluid te voorkomen dat inwoners schulden maken en de inwoners die problematische schulden hebben met raad en daad bij te staan.

Hulp bij geldzorgen in Doetinchem

De gemeente Doetinchem telt 59.195 inwoners in 2023. Het gemiddelde inkomen per inwoner in de gemeente Doetinchem is € 28.600. De buurt Langerak - Zuid heeft met € 43.700 het hoogste gemiddelde inkomen per inwoner van alle buurten in de gemeente

Doetinchem. En de buurt De IJkenberg heeft met € 18.000 het laagste gemiddelde inkomen per inwoner van alle buurten in de gemeente Doetinchem. 5,9% van de huishoudens in de gemeente Doetinchem heeft een inkomen op of rond het sociaal minimum (het wettelijk bestaansminimum). Dit sociaal minimum bedraagt € 2.069,30 voor gehuwden en € 1.137,53 voor alleenstaanden van 20 jaar en ouder per maand ([sociaal minimum UWV](#)).

Studentenhuishoudens en huishoudens met een onvolledig jaarinkomen zijn hierin niet meegenomen ([gemeente Doetinchem in cijfers en grafieken 2024](#)).

In de uitvoeringsagenda Armoedebeleid & Schulddienstverlening 2022-2024 schrijft de gemeente Doetinchem dat de primaire doelgroep voor het minimabeleid bestaat uit huishoudens met een inkomen tot 120% van het wettelijk sociaal minimum en een vermogen binnen de grenzen van de Participatiewet. In 2021 waren dit 3.600 huishoudens (13,9%), waarvan 1.120 huishoudens die een bijstandsuitkering kregen, 1.000 huishoudens die AOW kregen en de overige 1.480 huishoudens die een andersoortig inkomen kregen, bijvoorbeeld uit de WW of een baan ([Armoedebeleid & Schulddienstverlening](#)).

De uitvoeringsagenda Armoedebeleid & Schulddienstverlening 2022-2024 beschrijft de focus en activiteiten, waarmee de gemeente wil bereiken dat iedereen de kans krijgt om mee te doen: 'Het gaat om meer dan de standaard dienstverlening. We willen maatwerk bieden, nieuwe initiatieven opstarten en nog sterker inzetten op het voorkomen van schulden of er in ieder geval in een vroeg stadium bij zijn. Het is onverteerbaar dat in onze gemeente, waar het economisch goed gaat, mensen niet rond komen.'

Doordat de kosten voor het levensonderhoud stijgen, bijvoorbeeld door de hoge energieprijzen, ontstaan er bovendien nieuwe doelgroepen die te maken krijgen met armoede. Voor al deze doelgroepen heeft de gemeente Doetinchem armoedebeleid met een meedoenarrangement waarin verschillende regelingen zitten waarvan zij gebruik kunnen maken. Het idee is dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Met het oog op de veranderde situatie van vele huishoudens als gevolg van de stijgende kosten van het levensonderhoud, is het dus interessant om na te gaan hoe het beleid en de uitvoering in Doetinchem ervoor staan.

1.2 Doelstelling en focus onderzoek

De Rekenkamer heeft daarom, mede ingegeven door gesprekken met raadsfracties, besloten een onderzoek te doen naar de doeltreffend- en doelmatigheid van het gevoerde armoedebeleid. Daarbij zijn we tevens nagegaan in hoeverre de aanbevelingen van inwoners, die zijn gedaan in de evaluatie 2021 ([Onderzoeksverslag-evaluatie-armoede-beleid-2018-2022.\(pdf\)](#)) zijn opgevolgd.

Met armoedebeleid bedoelen we in dit onderzoek het geheel aan plannen om armoede te bestrijden en voorkomen. De schulddienstverlening is hierin een integraal onderdeel van het armoedebeleid. Het gaat bij armoedebeleid onder andere om kredietverstrekking, bijzondere bijstand, bewindvoering, budgetcoaching, het meedoenarrangement en schulddienstverlening.

Het onderzoek focust zich op de uitvoeringsagenda Armoedebelaid & Schulddienstverlening 2022-2024. Dit doen we omdat het beleidsplan armoedebestrijding 2018-2022 ten tijde van het onderzoek was verlopen en omdat het nieuwe beleidskader 'Sociaal Domein' - waar armoedebestrijding en schulddienstverlening onderdeel van is - in de afrondende fase was. In de aanbevelingen van dit onderzoek ligt daarom de nadruk op suggesties voor het uitvoeringsplan, dat geformuleerd wordt na afloop van dit onderzoek.

De Rekenkamer heeft de volgende centrale onderzoeksvraag geformuleerd:

- Hoe doeltreffend en doelmatig is het armoedebelaid van de gemeente Doetinchem zoals omschreven in de uitvoeringsagenda 2022-2024

De centrale onderzoeksvraag is verder geoperationaliseerd naar een serie deelvragen die zijn opgesomd in de onderzoeksverantwoording (plus normenkader) die samen de beleidscyclus vormen.

In het volgende hoofdstuk worden de conclusies en aanbevelingen weergegeven. In deel II van het rapport gaan we gedetailleerder in op de bevindingen waarop de conclusies en aanbevelingen zijn gebaseerd.

H2 Conclusies en aanbevelingen

Op basis van de bevindingen, zoals weergegeven in de hoofdstukken 4 t/m 7, worden in dit hoofdstuk conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan.

2.1 Conclusies

Hoofdboodschap

In de gemeente Doetinchem wordt hard gewerkt aan het bestrijden van armoede en het tegengaan van schulden. Via het Bureau voor Financiële Ondersteuning (BvFO) worden er tal van diensten en producten aangeboden voor inwoners die een steuntje in de rug kunnen gebruiken, of echt in de financiële problemen zitten. Nagenoeg alle dienstverlening wordt door de gemeente lokaal uitgevoerd in samenwerking met verschillende ketenpartners. Dit tot grote tevredenheid van zowel de betrokkenen als de inwoners. Het is ook duidelijk geworden dat de samenwerking in de keten goed verloopt met de gemeente als regisseur van het veld. Oftewel, er is een sterk netwerk dat klaar staat om inwoners te helpen en die ook goed naar elkaar doorverwijzen.

Aan de basis van dit alles staat een integraal beleid met concrete doelen. Het huidige beleid mag dan verouderd zijn (aan nieuw beleid wordt gewerkt) de uitvoeringsagenda kent SMART geformuleerde doelen. In de informatievoorziening richting de raad kan nog wel het een en ander worden verbeterd. De doelmatigheid is nog niet goed in beeld en de raad mist ook overzicht op het veld dat complex is en door externe factoren ook groeit. Tegelijkertijd ligt daar ook een rol van de raad zelf om samen met het college en de organisatie te bepalen welke informatie zij willen ontvangen en op welke wijze die wordt besproken. Bij een goede

inhoudelijke behandeling is ook de organisatie gebaat, dit levert doorgaans ook duidelijkere kaders op.

Uit het onderzoek komt ook naar voren dat de inwoner op dit moment goed geholpen wordt. Inwoners zijn tevreden over de betrokkenheid van de consultants, de korte lijnen en de snelheid waarmee gehandeld wordt. Tegelijkertijd vergen de aanvraagprocedure en de informatievoorziening vanuit de ketenpartners in de toegang verdienen nog wel de nodige aandacht. Dit is - om het zo maar even te zeggen - nog niet op het niveau van de gemeente.

Alles bij elkaar kunnen we niet anders dan vaststellen dat de gemeente de goede dingen doet en de dingen ook goed doet. Het zal de komende tijd met alle externe ontwikkelingen en krappere wordende budgetten vooral zaak zijn om te zorgen dat de dienstverlening op niveau blijft. Dat is al uitdaging genoeg. Zorg daarom dat alle stakeholders, dus ook de inwoners betrokken blijven en worden gehoord.

Deelconclusies

1. **Er is sprake van integraal beleid met concrete doelen.**

Er zijn meerdere visies en plannen die de basis vormen voor het integrale armoedebeleid. Het huidige armoedebeleid is gebaseerd op het verouderde armoedebeleid 2018-2022, maar dat wordt in 2024 herzien als onderdeel van het beleidsplan Sociaal Domein. Voor dit onderzoek hebben we daarom voornamelijk naar de actuele uitvoeringsagenda Armoedebeleid & Schulddienstverlening 2022-2024 gekeken. Hieruit kunnen we concluderen dat er goede samenhang en verbondenheid is met de andere beleidsdomeinen. De doelstellingen in het huidige armoedebeleid zijn SMART geformuleerd. Iedere doelstelling bestaat uit meerdere subdoelen (specificatie), met specifieke, meetbare activiteiten inclusief een tijdspad. Het beleid en de doelen zijn gebaseerd op verschillende informatiebronnen. Hoewel er in het beleid slechts in beperkte mate een inschatting gemaakt wordt van armoederisico's, wordt in de praktijk hier goed op ingespeeld. Risico's van stapeling zijn bijvoorbeeld minder aanwezig doordat de gemeente een meedoenarrangement hanteert waarin verschillende regelingen zitten. Verder past de gemeente waar het kan maatwerk toe, zie ook conclusie 3 en 6.

2. **Er is sprake van een duidelijke toegang voor inwoners.**

Uit gesprekken met betrokkenen en inwoners kunnen we concluderen dat de toegang duidelijk en laagdrempelig is. De partijen die samenwerken in de toegang weten elkaar doorgaans goed te vinden, ook als het bijvoorbeeld nodig is om door te verwijzen. De samenwerking met Laborijn vergt nog wel aandacht. Consultants ervaren dat Laborijn vooral denkt vanuit wetgeving, terwijl consultants denken vanuit de leefwereld van de cliënt. Het denken vanuit twee werelden - systeem en cliënt - maakt dat consultants en Laborijn soms lastig met elkaar afstemmen. De klant wordt integraal geholpen en er wordt doorgevraagd naar de oorzaak van de financiële problemen.

3. **Het armoedebeleid is ruimhartig, de gemeente biedt een breed scala aan diensten en producten aan.**

De gemeente biedt een breed scala aan diensten en producten aan op het gebied van armoede- en schuldbestrijding, veel daarvan voert ze in eigen beheer (en op eigen wijze) uit. Dit tot tevredenheid van veel betrokkenen en de inwoners zelf. Het armoedebelief is ruimhartig en kenmerkt zich door maatwerk. De normen om in aanmerking te komen voor regelingen zijn ruim en voor randgevallen wordt geprobeerd via maatwerk alsnog hulp te bieden. Dit alles wordt mogelijk gemaakt doordat alle functies op het gebied van armoede- en schuldbestrijding zijn samengebracht in het BvFO, wat zorgt voor korte interne lijnen tussen beleid en uitvoering.

4. **De samenwerking met de gemeente wordt positief gewaardeerd door de ketenpartners, er is sprake van een sterke keten in de armoedebestrijding.**

Er zijn verschillende ketenpartners waarmee de gemeente samenwerkt in de uitvoering van het armoedebelief. Er is sprake van een sterke keten van partijen die vanuit het voorveld preventief meehelpen aan het voorkomen van armoede. Zo zijn er de afgelopen jaren in samenwerking met ketenpartners veel projecten en activiteiten ingezet op het gebied van armoede (zoals De Rondkomers). De gemeente heeft een goed overzicht van alle ketenpartners en treedt ook steeds meer op als regisseur van het veld door partijen samen te brengen. Een goed voorbeeld hiervan is de werkgroep financiën die onlangs is opgezet. Alle ketenpartners zijn (erg) positief over de samenwerking, waarin de lijnen kort zijn.

5. **Het beleid en de uitvoering zijn doeltreffend en doelmatig, al is er op dat laatste aspect wel nog informatie nodig.**

De hoofddoelen van het armoede- en schuldenbelief worden grotendeels behaald. Omdat de doelen vastgesteld zijn voor eind 2024, kan het pas begin 2025 worden vastgesteld, maar de gemeente is goed op koers. Als het gaat om doelmatigheid dan is die op dit moment nog niet volledig vast te stellen, dit heeft ook te maken met het feit dat er nu een nieuwe nota Sociaal Domein wordt opgesteld. Op dit moment zijn de uitgaven voor het armoedebelief in zijn totaliteit aan het groeien, maar het gebruik van diensten en producten neemt ook toe. Dit heeft er mede mee te maken dat de doelgroepen steeds beter worden bereikt. De gemeente voert verschillende campagnes en onderzoeken uit om de potentiële doelgroep(en) beter in kaart te brengen en te bereiken. Ook wordt er op meerdere wijzen en via verschillende kanalen informatie verzameld over inwonerservaring.

6. **De gesproken inwoners zijn tevreden over de betrokkenheid van de gemeente, de korte lijnen en de snelheid waarmee gehandeld wordt. De aanvraagprocedure en de informatievoorziening vanuit ketenpartners in de toegang verdienen aandacht.**

Uit de gesprekken met inwoners blijkt dat zij over het algemeen positieve ervaringen hebben met het contact met de gemeente. Zo ervaren de gesproken inwoners veel betrokkenheid vanuit BvFO en worden zij netjes en vriendelijk te woord gestaan. Daarnaast ervaren inwoners korte lijnen tussen de verschillende betrokken partijen in de toegang. Vanuit de focusgroepen komen de volgende bevindingen naar voren:

- Diensten en producten zijn redelijk goed bekend.

- De aanvraagprocedure is niet voor alle doelgroepen eenvoudig.
- Het contact met de consultants (budgetcoaches) wordt als prettig ervaren.
- De informatievoorziening vanuit Buurtplein en Laborijn is nog niet optimaal.
- Er wordt een online platform voor geldzorgen gemist.

Daarmee kunnen we constateren dat de aanbevelingen van inwoners uit de vorige evaluatie (KWIZ 2021) grotendeels zijn opgevolgd.

7. De informatievoorziening sluit nog niet volledig aan op de wens van de raad.

Er wordt veel informatie gedeeld vanuit de planning-en-controlcyclus. De voortgang van het beleid is op dit moment voor de raad echter niet goed te volgen door het gebrek aan een goed monitoringsinstrument of centrale plek waarin alle informatie landt. Er zijn wel plannen om dit straks binnen de planning-en-controlcyclus gestalte te geven op het moment dat het nieuwe beleidskader Sociaal Domein - waaronder armoede en schulden vallen - wordt vastgesteld.

8. De raad voelt zich niet goed geëquipeerd in de rol van kadersteller en controleur.

Armoede is een lastige en complexe opgave die meerdere beleidsterreinen raakt, waardoor het voor raadsleden soms moeilijk is te doorgronden. Uit het onderzoek komt naar voren dat raadsleden hun rol als kadersteller en controleur wel pakken, maar dat ze zich niet altijd volledig geëquipeerd voelen in die rol. Er is veel gebruikgemaakt van de (bij)sturingsinstrumenten, maar om goed te kunnen kader stellen en controleren is meer kennis en expertise nodig over het thema, dat niet alleen complex is, maar ook aan veel verandering onderhevig is. De organisatie heeft in het verlengde hiervan ook de wens uitgesproken om vaker van gedachten te wisselen met de raad, om hen zo beter mee te nemen in de mogelijke implicaties van nieuwe (beleids)ontwikkelingen.

2.2 Aanbevelingen

Op basis van de hierboven geformuleerde conclusies komt de rekenkamer tot de volgende aanbevelingen.

1. **College en raad: Blijf zo doorgaan met het beleid, de organisatie en de uitvoering.** Vanuit een rekenkameronderzoek ongetwijfeld een bijzondere aanbeveling, maar vanuit dit onderzoek kan niet anders geconcludeerd worden dan dat de gemeente qua beleid, organisatie en uitvoering op het juiste spoor zit, zoals ook al in de hoofdboodschap is beschreven. De belangrijkste aanbeveling is daarom dan ook een aansporing om op de ingeslagen weg te blijven doorgaan. Dat is uiteraard makkelijker gezegd dan gedaan, want in het licht van het ravijnjaar (2026) en de groei van de opgave zal het nog meer inspanning vergen om de dienstverlening op niveau te houden. Daarom doen we ook de aanbeveling aan de raad én het college om hier gezamenlijk met de organisatie in op te trekken de komende jaren. Dit kan alleen als de raad goed in positie wordt gebracht en vice versa als de organisatie werkbare kaders meekrijgt. Werkbaar, omdat ze helder moeten zijn, maar wel met ruimte voor

creativiteit en maatwerk, wat nu juist de kracht is van het huidige beleid, de organisatie en de uitvoering.

2. **College: Zorg dat de toegang blijvend aandacht krijgt, breng de informatievoorziening op gelijk niveau tussen gemeente en ketenpartners.** De gemeente Doetinchem doet er veel aan om de informatievoorziening en toegang zo laagdrempelig mogelijk te houden. Toch bemerken verschillende inwoners dat de informatie niet bij alle inwoners overkomt. Zoals ouderen, laaggeletterden of mensen die niet digitaal vaardig zijn. Daarbij is het goed om te benoemen dat in dit licht vooral de informatievoorziening vanuit Laborijn en Buurtplein werd genoemd waar inwoners nog niet tevreden over waren. Inwoners kunnen geen gebruikmaken van de regelingen of hulp als zij niet op de hoogte zijn van het bestaan ervan of als zij, bijvoorbeeld door onduidelijke informatievoorziening, een drempel ervaren bij het aanvragen ervan. Wijs inwoners daarom vaker op de regelingen en hulp in het bestaande contact met Laborijn en Buurtplein. Zorg er daarnaast voor dat informatie over de verschillende regelingen ook in andere talen beschikbaar is, zodat het voor mensen die de taal niet spreken makkelijker wordt om een regeling aan te vragen.
3. **College: Betrek de gemeenteraad bij het inrichten van de informatievoorziening.** Het is belangrijk dat de raad kan bepalen hoe en wanneer hij wordt ingelicht over zowel de inhoudelijke taakuitvoering als de voortgang op de doelen en indicatoren (die nog moeten worden vastgesteld). Er is in het vorige rekenkameronderzoek naar de P&C-cyclus al een aanbeveling gedaan voor het meer in positie brengen van de auditcommissie hierbij.

Maar kijk ook eens bij andere gemeenten. Bijvoorbeeld hoe er in Den Bosch gewerkt wordt aan een monitor Sociaal Domein. Vanuit de filosofie dat Den Bosch datastad wil zijn, wordt daar nu ook gewerkt aan een monitor waarin alle data (ook kwalitatief) landt in een instrument met bijbehorende rapportages. Dichterbij in Montferland is als gevolg van een rekenkameronderzoek een knoppenmodel voor de Wmo ingericht, die mogelijk inspiratie kan bieden.

Armoede is een complex onderwerp. Om de kaderstellende en controlerende taak goed uit te kunnen voeren, is naast voldoende informatie ook voldoende begrip van het thema nodig om deze informatie te duiden. De gemeenteraad kan zich, bijvoorbeeld in een expertsessie of in regionale bijeenkomsten (met ook onafhankelijke experts van buiten), beter laten informeren.

Denk hierbij ook aan stages en werkbezoeken. Een interessante best practice is bijvoorbeeld ISD Bollenstreek. In de Bollenstreek werken vier gemeenten samen in het Sociaal Domein van de organisatie ISD Bollenstreek. De ISD heeft flink geïnvesteerd in het betrekken van de raad bij de uitvoering. Zo organiseren zij voor alle raadsleden regelmatig werkbezoeken en bieden zij stages aan voor raadsleden om mee te lopen bij de consulenten van de schuldhulpverlening.

Het is mogelijk om mee te lopen met de professionals en intakegesprekken of huisbezoeken bij inwoners mee te maken. Een dergelijke kijk in de keuken heeft ervoor

gezorgd dat de raadsleden de ISD Bollenstreek als een transparante organisatie ervaren die proactief informatie deelt, en waardoor zij bovenal gevoel hebben gekregen bij de uitvoeringspraktijk.

Deel II Nota van bevindingen

H3 Onderzoeksverantwoording

Deel II van het rapport gaat gedetailleerder in op de bevindingen waarop de conclusies en aanbevelingen in Deel I zijn gebaseerd. Deel II kent de volgende hoofdstukindeling:

- Hoofdstuk 3: Onderzoeksverantwoording
- Hoofdstuk 4: Beleid en doelstellingen
- Hoofdstuk 5: Organisatie en uitvoering
- Hoofdstuk 6: Resultaten en ervaren effecten
- Hoofdstuk 7: Evaluatie en verantwoording

In de bijlagen is de informatie opgenomen waarnaar in de tekst wordt verwezen. In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het onderzoek is uitgevoerd.

3.1 Hoofdvraag en deelvragen

De Rekenkamer heeft de volgende centrale onderzoeksvraag geformuleerd:

- Hoe doeltreffend en doelmatig is het armoedebeluid van de gemeente Doetinchem zoals omschreven in de uitvoeringsagenda 2022-2024?

De centrale vraagstelling valt uiteen in vijf thema's waaronder de verschillende deelvragen vallen.

1. **Beleid:** Is er vastgesteld beleid met SMART doelstellingen?
2. **Organisatie:** Welke middelen zijn ingezet? Organisatorische vormgeving?
3. **Uitvoering:** Welke instrumenten/projecten zijn ingezet?
4. **Resultaten:** Welke resultaten zijn bereikt en tegen welke kosten?
5. **Evaluatie:** Hoe wordt vergeleken met taak- en doelstelling?

Beleid

1. Wat is het vastgestelde armoedebeluid?
 - Op welke visie is dit beleid gebaseerd?
 - Welke doelstellingen zijn geformuleerd? Zijn deze concreet en meetbaar gemaakt?
 - Op welke informatie over de doelgroep is het beleid gebaseerd?
 - Zijn de armoederisico's in Doetinchem goed in beeld?

Organisatie en uitvoering

2. Hoe is de uitvoering van het armoedebeluid georganiseerd?

- Wie is er betrokken bij de uitvoering?
- Welke werkwijzen en instrumenten worden ingezet?
- In hoeverre is er sprake van een effectieve samenwerking met de ketenpartners?

Resultaat

3. Hoe doelmatig (effectief) en doeltreffend (efficiënt) wordt gestalte gegeven aan de uitvoering van het armoedebeleid en van de preventieve schuldhulpverlening?
 - In hoeverre zijn de afgesproken doelstellingen gehaald in de afgelopen jaren?
 - Welke middelen zijn er beschikbaar (geld, capaciteit) en in hoeverre zijn deze toereikend?
 - In hoeverre wordt de (potentiële) doelgroep bereikt?
 - Wat is de impact van het gevoerde beleid vanuit inwonerperspectief: is dit beleid volgens hen effectief? (Zijn ze goed geholpen?)
 - In hoeverre zijn de aanbevelingen uit de vorige evaluatie (2021) opgevolgd?

Evaluatie en verantwoording (informatievoorziening raad)

4. Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd over het armoedebeleid?
 - Op welke wijze vinden monitoring en evaluatie van het beleid en de effecten plaats?
 - Hoe heeft de raad invulling gegeven aan zijn taak?

Scope van het onderzoek

Voor dit onderzoek ligt de focus op het armoedebeleid; een beleidsplan om armoede in de gemeente Doetinchem te bestrijden. De schulddienstverlening is een integraal onderdeel van het armoedebeleid. Het gaat bij armoedebeleid om kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, kredietverstrekking, bijzondere bijstand, compensatie zorgkosten, het meedoenarrangement en schulddienstverlening.

Het onderzoek focust zich op de uitvoeringsagenda Armoedebeleid & Schulddienstverlening 2022-2024. Dit doen we omdat het beleidsplan armoedebestrijding 2018-2022 inmiddels is verlopen. Begin 2024 verschijnt het nieuwe beleidskader Sociaal Domein, waarvan armoedebestrijding en schulddienstverlening onderdeel is. De uitkomsten van dit rekenkameronderzoek konden niet meer in die beleidskaders worden opgenomen. In de aanbevelingen van dit onderzoek ligt daarom de nadruk op suggesties voor het uitvoeringsplan, dat nog wel geformuleerd wordt na afloop van dit onderzoek.

3.2 Onderzoeksmethoden

Voor het verzamelen van de benodigde informatie en het beantwoorden van de onderzoeksvragen zijn verschillende onderzoeksmethoden gebruikt:

Documentenstudie

Op basis van een documentenstudie hebben we het armoedebelief in kaart gebracht. Vervolgens zijn op basis van de documentenstudie topiclijsten opgesteld voor de interviews met betrokkenen. Een complete lijst van de bestudeerde documenten is opgenomen in bijlage 2.

Benchmark

Onderdeel van de documentenstudie was de Divosa Benchmark Armoede & Schulden waar de gemeente Doetinchem aan deelneemt. Deze hebben we met name gebruikt om te evalueren in hoeverre de gemeente Doetinchem haar doelstellingen heeft bereikt en met welke middelen. De vergelijking met andere gemeenten is gemaakt op basis van landsdeel Oost (dertien gemeenten). In de categorie arbeidsmarkt Achterhoek waren niet genoeg deelnemende gemeenten. De meest recente gegevens zijn beschikbaar voor het jaar 2022. Omdat de gemeente Doetinchem veel regelingen heeft opgenomen in het meedoenarrangement, zijn afzonderlijke regelingen niet altijd te vergelijken met referentiegemeenten.

Interviews met betrokkenen en ketenpartners

Voor verdieping en nadere duiding zijn interviews gehouden. Er zijn onder andere gesprekken gevoerd met medewerkers van de ambtelijke organisatie en de verantwoordelijk portefeuillehouder. Ten slotte zijn er verschillende ketenpartners geïnterviewd. De complete lijst van geïnterviewde personen is te vinden in bijlage 3. Voor de interviews met intern en extern betrokkenen hebben we een topiclijst gehanteerd.

Focusgroep

Om te onderzoeken welke ervaringen er leven onder klanten en welke oplossingsrichtingen er mogelijk zijn, hebben we twee focusgroepen gehouden, ook wel groepsinterviews genoemd. Met behulp van een focusgroep kan ontdekt worden hoe inwoners over een bepaald onderwerp denken, wat voor woorden ze gebruiken als ze erover praten en welke aspecten ze belangrijk vinden. De focusgroep is een geschikte methode voor het onderzoeken van kennis en ervaringen van mensen, waarbij niet alleen wordt nagegaan **wat** mensen denken, maar ook **hoe** mensen denken en **waarom** ze denken wat ze denken.

Er zijn twee focusgroepen georganiseerd waar respectievelijk vijf en vier klanten aan deelnamen. Aan de hand van de focusgroep is onder andere nagegaan in hoeverre de dienstverlening daadwerkelijk is verbeterd (naar aanleiding van de evaluatie KWIZ in 2021). In bijlage 4 van dit rapport is de topiclijst opgenomen van de gesprekken met klanten. De resultaten, evenals de citaten, zijn zo opgeschreven dat ze niet te herleiden zijn naar een persoon.

H4 Beleid en doelstellingen

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe het armoedebeleid van de gemeente Doetinchem eruitziet. Hierbij komen de volgende onderzoeksvragen aan de orde.

1. Wat is het vastgestelde armoedebeleid?
 - Op welke visie is dit beleid gebaseerd?
 - Welke doelstellingen zijn geformuleerd? Zijn deze concreet en meetbaar gemaakt?
 - Op welke informatie over de doelgroep is het beleid gebaseerd?
 - Zijn de armoederisico's in het beleid van gemeente Doetinchem goed in beeld?

De belangrijkste bevindingen in dit hoofdstuk zijn:

- Er zijn meerdere visies en plannen die de basis vormen voor het integrale armoedebeleid. Het huidige armoedebeleid is gebaseerd op het armoedebeleid 2018-2022, dat stamt uit 2018 en wordt begin 2024 herzien als onderdeel van het beleidsplan Sociaal Domein.
- Er is sprake van goede samenhang en verbondenheid met andere beleidsdomeinen. Tot nu toe waren er aparte beleidskaders voor schulddienstverlening en armoedebeleid. Deze worden nu voor het eerst opgenomen als uitvoeringsagenda's in het brede beleidskader Sociaal Domein.
- De doelstellingen in het huidige armoedebeleid zijn SMART geformuleerd. Iedere doelstelling bestaat uit meerdere bullets (specificatie), met specifieke, meetbare activiteiten inclusief een tijdspad.
- De gemeente Doetinchem gebruikt verschillende bronnen om informatie over de doelgroep te verkrijgen, zoals onderzoek over de doelgroep jongeren van het Nibud (2016) en onderzoek door de gemeente zelf, waaronder een pilot vroegsignalering.
- In het beleid wordt slechts in beperkte mate een inschatting gemaakt van armoederisico's voor inwoners, in de praktijk wordt echter goed ingespeeld op externe ontwikkelingen. Tijdens de interviews worden het bereiken van de doelgroep en de halvering van termijnen met grotere kans op recidive genoemd als de grootste risico's.

4.1 Op welke visie is het beleid gebaseerd?

Zoals in de inleiding reeds benoemd, focust het onderzoek zich op de uitvoeringsagenda Armoedebeleid & Schulddienstverlening 2022-2024. Daarbij is het belangrijk om na te gaan welke visie hiervoor de basis vormt. In de eerste plaats is dat het inmiddels verlopen beleidsplan.

In dit beleidsplan Armoedebeleid 2018-2022 (p.6) formuleert de gemeente Doetinchem haar visie op armoede als volgt: "Armoede is allereerst een gebrek aan geld. Het betekent dat een huishouden (te) weinig geld heeft voor basisbehoeften zoals huur, gas, water en licht, voeding, kleding, persoonlijke verzorging, gezondheidszorg en onderwijs. Maar het betekent ook dat er

weinig geld is voor 'sociale participatie' zoals het ontvangen van bezoek of op bezoek gaan, openbaar vervoer, vrije tijd (sport of hobby) en vakantie. Mensen met een hoger inkomen dan 120% van de bijstandsnorm kunnen door schulden ook in armoede leven. Het besteedbaar inkomen is hier van belang. Armoede heeft ook duidelijk emotionele gevolgen zoals eenzaamheid en somberheid."

Deze visie vormt een van de uitgangspunten van het huidige uitvoeringsbeleid armoedebeleid.

In de uitvoeringsagenda Armoedebeleid & Schulddienstverlening 2022-2024 (p.7) wordt met betrekking tot schulden de volgende visie toegevoegd: "Mensen met hogere inkomens kunnen door schulden dus ook in armoede leven. Het besteedbaar inkomen is hier van belang. Daarnaast betekent het hebben van problematische schulden vrijwel altijd dat een huishouden niet meer in staat is de normale noodzakelijke uitgaven te doen, waardoor het gezin als arm te kwalificeren is, ook al is er niet altijd sprake van een laag inkomen. Armoede en schulden hebben invloed op de manier waarop mensen in de samenleving staan en in hoeverre zij mee kunnen doen in de maatschappij van alledag."

Uit verschillende documenten, zoals de Coalitieagenda 2022-2026, blijkt verder dat de visie op armoede in de gemeente Doetinchem in ontwikkeling is. In het coalitieakkoord wordt ook niet meer gesproken van armoede maar van 'bestaanszekerheid'. Er wordt aangegeven dat de gemeente ziet dat de financiële nood toeneemt en dat er nieuwe groepen ontstaan, zoals de 'werkende armen', waarvoor de gemeente ook wil klaar staan. Het meedoenarrangement wordt daarin gezien als een belangrijk onderdeel van het instrumentarium. 'Dit gaan we doorontwikkelen, waarbij het doel van het meedoen weer voorop moet staan. We hebben een activiteiten aanbod dat beter kan. Het doel is een passend aanbod om mee te kunnen doen in de samenleving. Evaluatie en herijking zijn van belang, zonder dat de budgettaire grenzen worden opgerekt.'

Er zijn meerdere visies en plannen die de basis vormen voor het integrale armoedebeleid

De gemeente Doetinchem heeft een rijke traditie van beleidsaandacht ten aanzien van armoedebestrijding. Er zijn de afgelopen jaren verschillende visies en plannen geschreven die tezamen de basis vormen voor het armoedebeleid. In 2012 en 2013 heeft het onderzoek Armoede in zicht plaatsgevonden. Dit onderzoek was het vertrekpunt voor het Armoedebeleid 2014-2018. Uit het rekenkameronderzoek van 2015 naar de werking van het armoedebeleid zijn een aantal verbeterpunten naar voren gekomen. Ook heeft de gemeente Doetinchem het armoedebeleid breed geëvalueerd met de doelgroepen, de raad en ketenpartners. Ten slotte heeft de Sociale Raad in het document Bouwstenen en adviezen van de SR-elementen aangedragen voor het nieuwe beleid. Op basis van het onderzoek, de evaluatie en de adviezen vanuit de Sociale Raad heeft de gemeente haar beleid aangescherpt en doorontwikkeld.

De beleidskaders waarbinnen dit armoedebeleid 2018-2022 is vormgegeven sluiten aan bij de beleidskaders uit beleidskaders Sociaal Domein 2017-2020, waarbij de Participatiewet en de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) de wettelijke kaders aangeven.

In 2021 heeft het onderzoeksbureau KWIZ een brede evaluatie van het armoedebeleid uitgevoerd. De uitkomsten van dit onderzoek zijn het startpunt van de totstandkoming van de Uitvoeringsagenda Armoede & Schulddienstverlening 2022-2024, waar de focus in dit onderzoek op ligt. De uitgangspunten uit het beleidsplan Armoedebeleid 2018-2022 zijn gebruikt als onderlegger voor deze uitvoeringsagenda.

In de interviews is aangegeven dat er elke twee jaar een uitvoeringsagenda wordt opgesteld omdat het domein constant in beweging is met veranderde wetgeving, maar ook door allerlei externe factoren zoals de energiecrisis. Uit de gesprekken en de beleidsplannen valt op te maken dat ketenpartners en de Sociale Raad input hebben kunnen leveren bij de totstandkoming van het (uitvoerings)beleid en de bijstelling hiervan. In de gesprekken geven verschillende ketenpartners aan mee te hebben kunnen denken over het armoedebeleid, onder andere doordat aan hen is gevraagd wat zij meemaken en terugzien in de praktijk. Ook de raad heeft kunnen reageren op de uitvoeringsagenda.

Er is sprake van goede samenhang en verbondenheid met andere beleidsdomeinen

In het document Armoedebeleid 2018-2022 (p.7) wordt ook de visie op de samenhang met het Sociaal Domein benoemd: "Voor het sociaal domein van de gemeente Doetinchem zijn nieuwe beleidskaders vastgesteld, met als hoofdprincipe "positieve gezondheid". Armoede heeft invloed op gezondheid. Mensen in armoede beoordelen hun eigen gezondheid als minder goed. Dit geldt ook voor de mensen met schuldenproblematiek. Armoede en schuldenproblematiek hebben invloed op de manier waarop mensen in de samenleving staan en in hoeverre zij mee kunnen doen in de samenleving van alledag. De doelgroep van ons armoedebeleid is niet homogeen. De oorzaken en aard van de problematiek verschillen van persoon tot persoon. We zetten met ons nieuwe beleid in op de versterking van financiële zelfredzaamheid en benutten hierbij zoveel mogelijk de eigen kracht."

Uit de documentenstudie valt op te maken dat er sprake is van een goede verbinding met andere beleidsvelden, zoals het beleidskader Sociaal Domein 2017-2020. Het thema armoede is ook duidelijk uitgewerkt in de Kadernotitie Preventie Sociaal Domein 2020-2024. Gelet op de sterke samenhang met het voorkomen en/of bestrijden van armoede, heeft de gemeente de voorzieningen voor armoede die in dat kader bestaan ook opgenomen in het overzicht voor individuele voorzieningen. Dit duidt op een integrale benadering van het individu en het Sociaal Domein. De samenhang tussen het armoedebeleid binnen het bredere Sociaal Domein wordt verder uitgewerkt in de integrale beleidsnota 'Sociaal Domein' die in 2024 moet verschijnen.

Opvallend in de documenten is ook de aandacht die er is voor energiearmoede. Er is ook een aanpak energiearmoede ontwikkeld: 'grip op energie'. Waar het in veel gemeenten als een

tijdelijk probleem wordt gezien (op basis van onderzoek in tientallen gemeenten door het onderzoeksbureau), vliegt de gemeente Doetinchem het structureler aan, ook vanuit de verduurzamingsopgave (isoleren van woningen om energiekosten te besparen).

4.2 Welke doelstellingen zijn geformuleerd en zijn deze concreet en meetbaar?

In deze paragraaf gaan we in op de vraag welke doelen de gemeente zichzelf heeft gesteld rondom armoedebeleid en of deze doelen concreet en meetbaar zijn gemaakt. Het armoedebeleid en de uitvoeringsagenda zijn gebaseerd op uitgangspunten, die resulteren in doelstellingen.

De doelstellingen van armoedebeleid zijn helder en SMART geformuleerd

In het armoedebeleid 2018-2022 wordt gestreefd naar een verdere doorontwikkeling en uitbreiding van de doelen die gesteld zijn in het beleid 2014-2018, dat de nadruk legt op zelfredzaamheid en het mee kunnen doen in de samenleving. Er wordt bovendien gesteld dat “de basis op orde” een belangrijke voorwaarde is voor jezelf kunnen ontplooiën en participeren. In de uitvoeringsagenda Armoede & Schulddienstverlening 2022-2024 (p.7) worden de volgende uitgangspunten uitgelicht:

- We werken preventief. We proberen in oorsprong schulden te voorkomen door vroegtijdig kinderen en jongeren kennis en vaardigheden mee te geven rondom dit onderwerp, we acteren op signalen van betalingsachterstanden en uiteindelijk proberen we problematische schulden op te lossen en richten we ons op gedragsverandering, kennis en vaardigheden, waardoor inwoners duurzaam uitstromen.
- Armoede- en schuldenproblematiek staat nooit op zichzelf, maar is altijd verbonden met thema's zoals participatie, gezondheid en opleiding en heeft invloed op alle leden binnen een huishouden.
- We leveren maatwerk indien dit bijdraagt aan een integrale en structurele oplossing en wanneer dit goed te onderbouwen is. Beleidsregels geven ons houvast, maar staan oplossingen niet in de weg. Een traject dat voor iedereen passend is, bestaat niet.
- We werken klantgericht en houden rekening met de gevolgen die 'geldstress' met zich meebrengt en zien onze hulpverlening als samenwerking met de inwoner en betrokken begeleiders. We streven naar zelfredzaamheid en eigen verantwoordelijkheid, maar zetten alleen de hulp in die nodig is. De intensiteit en duur van de hulp is altijd maatwerk. Kennis, vaardigheden en gedrag zijn de gebieden waarin we investeren.
- We zetten in op nieuwe initiatieven die bijdragen aan de doelstelling van een duurzame, schuldevrije toekomst en streven daarbij naar maximale zelfredzaamheid van onze inwoners.

In de uitvoeringsagenda zijn vervolgens vijf focuspunten geformuleerd met bijbehorende doelstellingen en activiteiten.

Focuspunten

- We zetten in op eigen regie en maximale financiële zelfredzaamheid. Waar nodig bieden wij ondersteuning.
- De ondersteuning die wij bieden is maatwerk en sluit aan bij de ondersteuningsbehoefte van de inwoner.
- We zetten in op preventie en vroegsignalering.
- We werken integraal samen met onze interne en externe samenwerkingspartners.
- Door onze regelingen verbeteren we de kans op een zinvolle deelname aan de samenleving.

Vervolgens worden de focuspunten apart toegelicht. In tabelvorm worden doelstellingen, activiteiten, de inhoud daarvan en het startmoment genoemd. De vijf hoofddoelstellingen zijn:

A. Duurzame uitstroom

- Het aantal inwoners dat duurzaam kan uitstromen wordt vergroot. De jaarlijkse uitstroom vergroten wij naar gemiddeld 100 huishoudens per jaar.
- Het aantal mensen dat terugkomt daalt naar maximaal 15% in 2024.
- Voor inwoners die blijvende ondersteuning nodig hebben, bieden wij een apart en passend product.
- Inwoners maken stappen op de ladder van financiële zelfredzaamheid.

B. Jongeren en schulden

- We bereiken ieder jaar 350 jongeren tot 27 jaar door vroegsignalering.
- 100 jongeren tot 27 jaar maken jaarlijks gebruik van onze dienstverlening.
- In samenwerking met de Rondkomers rollen we ons preventief programma uit naar alle VO-scholen in Doetinchem en breiden we de samenwerking met het Graafschap College verder uit.

C. Kwetsbare groepen

- De deelname aan GarantVerzorgd stijgt naar in totaal 3.000 in 2026.
- We houden onze professie ten aanzien van kwetsbare groepen up-to-date.
- We hebben een passend aanbod voor nieuwkomers in het kader van financieel ontzorgen.

D. Toegankelijkheid

- 20% van de (nieuwe) aanvragen bijzondere bijstand gaat via de snelbalie.
- Het aantal afwijzingen bijzondere bijstand neemt met 25% af.
- De brieven vanuit het BvFO zijn voor iedereen (beter) te begrijpen.
- We verlagen de drempel naar schuldhelpverlening door inloopspreekuren (op 'vindplekken') te organiseren.

- Ondernemers/zzp'ers weten de weg naar het Ondernemerssteunpunt te vinden, ook voor hulp bij schulden.
- In samenwerking met de Rondkomers proberen we het taboe op financiële zorgen te doorbreken en zorgen we ervoor dat mensen (eerder) hulp gaan vragen.

E. Doorontwikkelen en verder bouwen

- Ieder jaar haken er minimaal 50 nieuwe huishoudens aan bij het project Grip op Energie.
- Het project Grip op Energie wordt verder uitgebreid.
- Een saneringskrediet is in minimaal 20% van de schuldregelingsdossiers een passende oplossing.
- We benaderen ieder jaar minstens 500 huishoudens in het kader van vroegsignalering.

Los van de doelstellingen heeft de gemeente Doetinchem ook doelen voor wat betreft de dienstverlening (p.10):

- Alle aanvragen worden binnen de gestelde termijn afgehandeld.
- We vergroten de standaardinstroom bij schulddienstverlening naar 300 nieuwe aanmeldingen per jaar of meer.
- We spreken alle inwoners die zich melden voor schulddienstverlening binnen twee weken.
- We sluiten iedere intakefase af met een toekenningsbeschikking of beëindigingsbeschikking. Dit doen we natuurlijk binnen de gestelde wettelijke termijnen.
- Het percentage dat zonder aanbod de intakefase bij schulddienstverlening afsluit, is niet hoger dan 10%.
- Alle crisisintakes vinden plaats binnen drie werkdagen.
- Het aantal deelnemers binnen het meedoenarrangement stijgt weer naar het niveau van voor Covid-19.

Bovenstaande doelstellingen zijn over het algemeen SMART (specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden) geformuleerd. Iedere doelstelling bestaat uit meerdere bullets (specificatie), met meetbare activiteiten. Doordat de concrete activiteiten met inhoud worden omschreven, zijn ook de doelstellingen erg specifiek. Doordat de datum (of doorlopend) erbij wordt vermeld, zijn de doelstellingen bovendien tijdgebonden.

4.3 Op welke informatie over de doelgroep is het beleid gebaseerd?

Er zijn meerdere (openbare) bronnen waar de gemeente informatie uithaalt als het gaat om minimabeleid en de doelgroepen, zoals het CBS, interne systemen en de Divosa Benchmark Armoede en Schulden waar de gemeente aan deelneemt.

De gemeente Doetinchem gebruikt verschillende bronnen om informatie over de doelgroep te verkrijgen

Daarnaast heeft de gemeente echter ook verschillende eigen onderzoeken gehouden. In het Armoedebeloid 2018-2022 (p.7) wordt bijvoorbeeld verwezen naar onderzoek van het Nibud (2016) en Evaluatie van het armoedebeloid in de gemeente Doetinchem vanaf 2014-heden door Scope (2017). Dit onderzoek is gebruikt om doelgroepen te bepalen. De doelgroep kinderen en jongeren worden benoemd als een belangrijke pijler voor het armoedebeloid. De keuze hiervoor is gebaseerd op het eerder genoemde Nibud-onderzoek. De gemeente Doetinchem schrijft: "Uit het onderzoek (Nibud, 2016) blijkt dat de omvang van het probleem dermate groot is dat we hier speciale aandacht voor moeten hebben." (p.12).

Uit eigen onderzoek heeft de gemeente Doetinchem opgehaald "dat de aanpak schuldenproblematiek bij of de schulden van jongeren niet eenvoudig is. Jongeren geven aan niet snel hulp te zoeken buiten hun eigen netwerk." (p.12).

Bovendien: "Jongeren weten ons nog maar moeilijk te vinden. De drempel naar de gemeente is voor hen extra hoog." (p.18). Ten slotte heeft de gemeente Doetinchem ook een succesvolle pilot vroegsignalering gedaan, op basis waarvan de pijler preventie en bijbehorende doelstellingen zijn gebaseerd (Armoedebeloid 2018-2022, p.13). Ook informatie vanuit ketenpartners, bijvoorbeeld in de vorm van verantwoording en prestaties, wordt meegenomen als input over de doelgroep. We constateren daarom dan ook dat de gemeente Doetinchem er alles aan doet om informatie over de doelgroep te verwerken in het beleid.

4.4 Op welke manier is een inschatting gemaakt van armoederisico's?

Als het gaat om armoede zijn er allerlei risico's die kunnen ontstaan als gevolg van beleid, uitvoering en externe ontwikkelingen zoals de plotselinge stijging van energieprijzen en de inflatie. Hieronder worden deze punten besproken.

In het beleid wordt in beperkte mate een inschatting gemaakt van armoederisico's voor inwoners, in de praktijk wordt echter goed ingespeeld op externe ontwikkelingen

In zowel het beleidsplan als uitvoeringsplan en de verschillende beleidsstukken wordt beperkt gesproken over ongewenste effecten en risico's zoals de stapeling van regelingen. Daarbij moet vermeld worden dat Doetinchem met een meedoenarrangement werkt, waarin verschillende regelingen zijn samengepakt.

In het onderzoeksverslag toetsing Kwaliteitskader Nederlandse Verenigingen voor Kredietbanken (NVVK) uit 2022 benadrukt de NVVK wel dat de gemeente Doetinchem de risico's ziet en benoemt in het jaarplan voor bewindvoering. Zoals in de voorgaande paragrafen aan bod is gekomen, houdt de gemeente Doetinchem externe ontwikkelingen in de gaten en speelt hier snel op in, zoals bij de energietoeslag.

Hoewel er in de toegestuurde stukken weinig te vinden is over de manier waarop er wordt ingespeeld op de ongewenste effecten van het armoedebeleid, kan uit de stukken en de gevoerde gesprekken wel worden opgemaakt dat de gemeente veel doet om in te spelen op recente ontwikkelingen. Zo is aangegeven door de organisatie dat er risico's worden gezien ten aanzien van de halvering van de aflostermijn bij minnelijke en wettelijke schuldregelingen en het bereiken van de doelgroep.

Op 7 februari 2023 nam de Eerste Kamer de wetswijziging van de Faillissementswet aan. Hiermee is de looptijd van een wettelijke schuldregeling (Wsnp-traject) in beginsel verkort naar achttien maanden. Mensen in een Wsnp-traject (Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen) nemen deel aan een traject om de (jarenlange) schulden die hen achtervolgen tegen te gaan ([Het Juridisch Loket](#)). In aansluiting op de verkorting van de Wsnp is ook de looptijd van de minnelijke schuldregeling natuurlijke personen (Msnp) verkort tot achttien maanden. Mensen in dit traject kijken samen met hun schuldhulpverlener hoeveel zij aan hun schuldeisers kunnen betalen. De schuldhulpverlener doet een voorstel aan schuldeisers om schulden (gedeeltelijk) kwijt te schelden ([Hoe werkt minnelijke schuldsanering?](#)). De verkorting Msnp draagt bij aan de doelstelling om inwoners sneller uit de problematische schulden te helpen. Het zorgt ook voor sneller perspectief op een schuldenvrije toekomst. De halvering van de looptijd brengt echter ook nieuwe uitdagingen met zich mee, bijvoorbeeld op het gebied van begeleiding en nazorg.

Beleidsmedewerkers en consultants maken zich zorgen over de invloed die de halvering van de looptijd heeft op de dienstverlening en het aantal nieuwe aanmeldingen. Doordat inwoners korter in beeld en onder begeleiding zijn van consultants, kan de halvering van termijnen leiden tot recidivisme.

De raad vindt dat het bereiken van alle doelgroepen altijd een aandachtspunt moet blijven, ondanks dat de gemeente Doetinchem de dienstverlening afstemt op verschillende doelgroepen en hierbij goed samenwerkt met verschillende partners. De Rondkomers, een samenwerkingsverband van organisaties dat inwoners ondersteunt bij financiële zorgen, zet zich gezamenlijk in om verschillende doelgroepen zoals jongeren en werkende armen te bereiken. Schaamte, wantrouwen en multiproblematiek worden genoemd als redenen waardoor inwoners nu nog informatie missen en niet (tijdig) bereikt worden.

H5 Organisatie en uitvoering

In dit hoofdstuk gaan we in op de manier waarop de gemeente Doetinchem de taken vanuit het armoedebeleid heeft georganiseerd en hoe deze worden uitgevoerd (in samenwerking met de ketenpartners). De volgende onderzoeksvragen worden beantwoord:

2. Hoe is de uitvoering van het armoedebeleid georganiseerd?
 - Wie is er betrokken bij de uitvoering?
 - Welke werkwijze en instrumenten worden ingezet?
 - In hoeverre is er sprake van een effectieve samenwerking met de ketenpartners?

De belangrijkste bevindingen in dit hoofdstuk zijn:

- Intern zijn er korte lijnen binnen de gemeentelijke organisatie. Beleid en de uitvoering weten elkaar goed te vinden. Dit komt onder andere doordat alle functies op het gebied van schuld- en armoedebestrijding zijn samengebracht in het BvFO.
- Er is sprake van een duidelijke toegang waarin intensief met verschillende partijen wordt samengewerkt die elkaar doorgaans goed weten te vinden, ook als het bijvoorbeeld nodig is om door te verwijzen. De samenwerking met Laborijn vergt nog wel aandacht. Consulenten ervaren dat Laborijn vooral denkt vanuit wetgeving, terwijl consulenten denken vanuit de leefwereld van de cliënt. Het denken vanuit twee werelden maakt dat consulenten en Laborijn soms lastig met elkaar afstemmen.
- De klant wordt integraal geholpen; er wordt goed doorgevraagd naar de oorzaak van de financiële problemen.
- De gemeente biedt een breed scala aan diensten en producten aan op het gebied van armoede- en schuldenbestrijding, veel daarvan voert ze in eigen beheer (en op eigen wijze) uit. Dit tot tevredenheid van alle betrokkenen, en ook de inwoners zelf.
- Het armoedebeleid is ruimhartig en kenmerkt zich door maatwerk. De normen om in aanmerking te komen voor regelingen zijn ruim en voor randgevallen wordt geprobeerd via maatwerk alsnog hulp te bieden.
- De samenwerking met de ketenpartners verloopt goed, de gemeente treedt steeds meer op als regievoerder.

5.1 Wie is er betrokken bij de uitvoering?

In de gemeente Doetinchem werken er in februari 2024 23 medewerkers aan de uitvoering van het armoedebeleid. Gezamenlijk vervullen zij 18,49 fte. Uit het onderzoeksverslag toetsing Kwaliteitskader NVVK blijkt dat dit in 2022 22 medewerkers en een stagiaire waren, die gezamenlijk 17,92 fte vervulden. Er was ten tijde van dit onderzoek geen actueel organogram beschikbaar. De meeste medewerkers vervullen naast hun functie nevenactiviteiten, zoals voorlichting, informatie en advies en nazorg. Tabel 1 geeft een overzicht van de functies, het aantal fte, caseload (indien van toepassing) en nevenactiviteiten.

Tabel 1 Overzicht medewerkers ambtelijke organisatie

Functie	Fte	Caseload regulier	Nevenactiviteit
Intake/voorkant	0,67	46	Voorlichting, woonbepalingsgesprek, deurwaardersgesprek, informatie en advies
Intake/voorkant	0,89	41	Woonbepalingsgesprek, deurwaardersgesprek, informatie en advies
Intake/voorkant	0,78	33	Woonbepalingsgesprek, deurwaardersgesprek, informatie en advies, applicatiebeheer (0,22)

Functie	Fte	Caseload regulier	Nevenactiviteit
Budgetbeheer	1,0	76	Financieel ontzorgen statushouders
Budgetbeheer	1,0	84	Geen
Budgetbeheer	0,89	73	Geen
Ondersteuning budgetbeheer	0,45	-	Ondersteuning bewind
Budgetcoach	0,89	60	Voorlichting, informatie en advies
Budgetcoach	1,0	37	Voorlichting, vroegsignalering jongeren, nazorg
Budgetcoach	0,67	23	Aanpak energiearmoede, regeling uitstroom bijstandsgerechtigden (RUB)
Schuldregelaar	1,0	82	Regeling uitstroom bijstandsgerechtigden (RUB), aanpak kinderopvangtoeslagaffaire
Schuldregelaar	0,67	45	Aanpak kinderopvangtoeslagaffaire
Ondersteuning schuldregelen	0,89	-	Geen
Consulent bijzondere bijstand	0,89	662	Inloopspreekuur, energietoeslag, maatwerkvoorz. zorgkosten, gemeentepolis
Consulent bijzondere bijstand	0,89	662	Inloopspreekuur, energietoeslag, maatwerkvoorz. zorgkosten, gemeentepolis
Consulent bijzondere bijstand	0,67	499	Inloopspreekuur, energietoeslag, maatwerkvoorz. zorgkosten, gemeentepolis
Medewerker meedoenarrangement	0,89	1.800	Geen
Medewerker meedoenarrangement	0,56	1.800	Geen
Kwaliteit	0,89	-	Aanpak kinderopvangtoeslagaffaire
Gegevensbeheer	1,0	-	Geen
Administratief ondersteuner	0,56	-	Geen
Totaal Fte	18,49	-	-

Intern zijn er korte lijnen binnen de gemeentelijke organisatie

Alle dienstverlening van de gemeente Doetinchem op het gebied van armoede en schulden is georganiseerd in het Bureau voor Financiële Ondersteuning (BvFO). Zij voeren deze vormen van budgetondersteunende en schuldhulpverlenende activiteiten ook uit voor de gemeente Aalten. In paragraaf 5.2 gaan we nader in op de dienstverlening die wordt aangeboden (zie ook tabel 2). Binnen het BvFO zijn alle bovenstaande functies uit tabel 1 vertegenwoordigd.

De samenwerking binnen de gemeenteafdelingen verloopt volgens betrokkenen soepel en er zijn korte lijntjes omdat de uitvoerings- en beleidsmedewerkers, inclusief teamleiders, op dezelfde afdeling werken. Consulenten ervaren daardoor: 'Beleid wordt niet alleen achter het bureau gemaakt, maar ingegeven vanuit de praktijk'. Tussen beleid en uitvoering is er dagelijks contact op de werkvloer en vinden er regelmatig overleggen plaats. Zo heeft de kwaliteitsmedewerker tweewekelijks een vast overleg met de beleidsmedewerker en teamleider.

Voor de uitvoering van de gemeentelijke taken is tevens een ondersteuningsstructuur opgezet die bestaat uit een netwerk van vele organisaties, zowel professionele organisaties als vrijwilligersorganisaties en particuliere initiatieven. De gemeente voert de taken dus niet alleen uit, maar werkt met een keten waar we in paragraaf 5.3 nader op ingaan.

Er is sprake van een duidelijke toegang waarin intensief met verschillende partijen wordt samengewerkt

De meest gebruikelijke route voor cliënten met een hulpvraag is aanmelding via Buurtplein en via de website www.doetinchem.nl, maar er zijn veel aanmeldmogelijkheden. Een belangrijke vindplaats is ook via vroegsignalering. Mond-tot-mondreclame is ook belangrijk, met name voor jongeren (via scholen en De Rondkomers, zie paragraaf 5.3). Volgens consulenten is het van belang dat de inwoner de professionals kan vinden, het maakt niet uit waar. Tijdens de focusgroepen benoemen inwoners dat ze zich inderdaad via Buurtplein hebben aangemeld, online of in een buurthuis. Ook het belang van mond-tot-mondinformatie, via professionals of buurtgenoten, wordt door inwoners benadrukt.

Verder kent Doetinchem een Platform Armoedebestrijding Doetinchem (PAD). Dit is een vrijwilligersorganisatie die kortdurende hulp biedt bij financiële problemen. Er zijn zeven coördinatoren die op huisbezoek gaan voor noodhulp bij mensen die tussen wal en schip dreigen te belanden. De aanvragen komen via Buurtplein en bewindvoerders binnen, of mensen melden zich zelf aan. De aanvragen nemen toe, maar PAD wordt ook steeds bekender. Ze krijgen inmiddels 200 aanvragen per jaar, waarvan bijna alles wordt gehonoreerd; een enkele keer wordt doorverwezen. PAD heeft ook een belangrijke platformfunctie waardoor organisaties en stichtingen, zoals kerken, buurtplein, BFO en Laborijn, samen praten over nieuwe initiatieven.

Waar het gaat om betrokkenheid in de uitvoering, gaat het ook om de gemeentelijke toegang tot ondersteuning. Inwoners kunnen zich in Doetinchem op veel verschillende plekken melden als zij geldzorgen hebben.

In de gesprekken is aangegeven dat het Buurtplein de grootste doorverwijzer/vindplek is, maar de meeste inwoners melden zich evenwel vaak rechtstreeks bij het BvFO.

BvFO werkt veel samen met het **Buurtplein**, die veel inwoners ondersteunen met de aanvragen (80% daarvan betreft financiën). Het doel van de samenwerking is om vrijwilligers financiële ondersteuning optimaler te laten benutten. Buurtplein is een overheids-BV waarvan de gemeente Doetinchem 100% eigenaar is. De aansturing van Buurtplein verloopt via een Opdrachtgever-Opdrachtnemerrelatie (OGON). In het kader van deze OGON wil de gemeente de ontwikkeling en voortgang volgen middels (bestuurlijk) overleg elk kwartaal. Trends, ontwikkelingen en problemen worden doorgegeven aan de beleidsafdeling. Buurtplein, BvFO en de beleidsafdeling hebben een werkgroep en een stuurgroep financiën. Vanuit elke wijk hebben een buurtcoach en twee mensen van BvFO elke zes weken overleg in de werkgroep. De uitkomsten worden besproken met de stuurgroep, raadsliedenwerk, kwaliteit (buurtplein) en beleid (gemeente).

Buurtplein en BvFO hebben samen een stroomschema gemaakt voor de doorverwijzing en hulproute, maar het is voor het grootste deel maatwerk. Ze blijven met elkaar in gesprek over wat de een wel doet en de ander niet. Buurtplein organiseert ook het Formulierencafé, waar vrijwilligers inwoners helpen met het digitaal invullen van formulieren en adviseren. Verder houden de vrijwilligers zich bezig met het helpen in de thuissituatie door bijvoorbeeld een budgetplan op te stellen of de post te ordenen.

Achter de schermen weten de professionals van beide organisaties (Buurtplein en BvFO) elkaar goed te vinden op het moment dat doorverwezen moet worden. Als er vragen spelen over de regie, dan wordt dit op casusniveau afgestemd. In de focusgroep met inwoners is aangegeven dat de grote betrokkenheid van de consultants van BvFO hierbij een belangrijke rol speelt in goede doorverwijzing en begeleiding. De consultants hebben allemaal een eigen takenpakket (zoals bewindvoering of schulden) en caseload, maar staan volgens betrokkenen ook open voor neventaken zoals voorlichting geven. Een sprekend voorbeeld dat meerdere malen in de interviews is genoemd, is de inzet van consultants om op vrijdagmiddag op de fiets huis-aan-huis boodschappenpassen uit te delen in de wijk.

De Voedselbank is in de toegang ook een partner voor de gemeente en werkt hierbij veel samen met Buurtplein. In principe mag iemand niet langer dan drie jaar bij de Voedselbank lopen. De buurtcoaches doen de herindicaties. Zij kijken waarom iemand bij de Voedselbank terecht is gekomen en hoe ze diegene op breder vlak vooruit kunnen helpen. Ook voor de gemeente is het informatief om deze doelgroep in kaart te brengen. De Voedselbank Doetinchem deelt deze informatie met de gemeente, in tegenstelling tot veel andere Voedselbanken in andere gemeenten. Het lijkt erop dat het bereik van de Voedselbank in Doetinchem hoger is dan gemiddeld in Nederland en in de regio.

Ook Laborijn is een belangrijke vindplaats en samenwerkingspartner in de toegang. Laborijn is de uitvoeringsorganisatie van de Participatiewet, de Wsw, en de Wet inburgering voor de gemeenten Doetinchem en Aalten. De consultants zien in de praktijk veel signalen, zoals laaggeletterdheid, die vaak samenhangen met een kans op armoede. Om te zorgen dat ze een omslag maken naar preventie, is het zaak om zo vroeg mogelijk te signaleren.

Op dat vlak liggen er duidelijke lijnen met het BvFO en wordt samen nagedacht over de doorontwikkeling. Verder heeft Laborijn ook een ondernemerssteunpunt (OSP) waarmee ze een belangrijke, maar vaak vergeten doelgroep bedienen. Het OSP richt zich bij het uitvoeren van één van haar taken op inwoners die als zelfstandig ondernemer in de financiële problemen zijn geraakt of dreigen te raken. Voor de doelgroep zelfstandigen is binnen het OSP de daarvoor benodigde specifieke kennis aanwezig.

De samenwerking tussen consultants en Laborijn verloopt volgens consultants soms wat moeizaam. Dat is lastig, want Laborijn is nodig bij het helpen van de meest kwetsbare groepen. Consultants ervaren dat Laborijn vooral denkt vanuit wetgeving, terwijl consultants denken vanuit de leefwereld van de cliënt. Er is bijvoorbeeld veel documentatie nodig voor het aanvragen van bijstand, dat is voor veel inwoners met hulpvragen een drempel volgens consultants. Het denken vanuit twee verschillende leefwerelden - systeem en cliënt - maakt dat consultants en Laborijn soms lastig met elkaar afstemmen.

5.2 Welke werkwijze en instrumenten worden ingezet?

In deze paragraaf gaan we in op de belangrijkste werkwijzen en instrumenten die worden ingezet. Hierbij gaan we vooral in op de diensten en producten die de afgelopen jaren zijn ingezet. We hebben ons hierbij, gezien de vele diensten en producten, beperkt tot hetgeen in de gesprekken (en de focusgroepen met inwoners) naar voren kwam. Het doel is dus niet om hier volledig te zijn, maar om te laten zien waar de gemeente mee bezig is en welke beweging dus in gang wordt gezet.

De klant wordt integraal geholpen; er wordt goed doorgevraagd naar de oorzaak van de financiële problemen

In de uitvoeringsagenda Armoede & Schulddienstverlening 2022-2024 (p.8) geeft de gemeente Doetinchem aan te willen blijven inzetten op de versterking van de financiële zelfredzaamheid en het zoveel mogelijk benutten van de eigen mogelijkheden van mensen. Met de samenhang tussen de verschillende producten binnen het BvFO wordt dit uitgangspunt gestimuleerd. Het versterken van financiële zelfredzaamheid is daarbij steeds het uitgangspunt.

De visie is dat de inwoner geholpen moet worden bij de oorzaak van het probleem. In Doetinchem wordt de inwoner die zich meldt bij de gemeente met geldzorgen, automatisch ook gevraagd naar de gehele levenssituatie, om zo af te pellen wat de onderliggende oorzaak is van het geldprobleem. De raad en het college ondersteunen deze werkwijze (actief) waardoor de consultants ook in de praktijk de ruimte voelen om integraal naar de inwoners en de zorgvraag te kijken.

Indien nodig kunnen inwoners (tijdelijk) ontzorgd worden. Draagkracht van een inwoner gedurende het schuldhulpverleningstraject is een samenspel tussen eigen vaardigheden behouden en benutten én het inzetten van de ondersteuning die nodig is. Om te bepalen of iemand in aanmerking komt voor bijvoorbeeld bijstand, worden inkomensgrenzen

gehanteerd. Dat zorgt er ook voor dat het beleid uitvoerbaar blijft. Daarnaast blijft er ruimte voor het realiseren van maatwerk. De gemeente Doetinchem ziet in armoede meer dan alleen een financieel probleem en kijkt naar verschillende leefgebieden.

De gemeente biedt een breed scala aan diensten en producten aan op het gebied van armoede- en schuldenbestrijding

Omdat de gemeente Doetinchem veel taken, zoals bewindvoering en schulddienstverlening, zelf uitvoert, biedt zij ook een breed scala aan ondersteuning aan op het gebied van armoede- en schuldenbestrijding.

Het BvFO kent vijf categorieën van waaruit zij diensten aanbiedt: schulddienstverlening, meedoenarrangement, Bijzondere bijstand, Compensatieregelingen Zorgkosten en Kwijtschelding gemeentelijke belastingen. In tabel 2 hebben we de producten en diensten nader opgesomd. De cijfers over het gebruik daarvan komen uit de factsheet armoedebeluid 2021 en de cijfers van 2023 komen uit informatie verstrekt voor dit onderzoek door de organisatie.

Tabel 2. Producten Armoede & Schulddienstverlening 2022-2024 met aantallen uit 2021 en 2023

Producten	Diensten	2021	2023
Schulddienstverlening gesprekken	Nieuwe aanmeldingen	387	493
Schulddienstverlening	- Informatie en advies - Budgetcoaching (primair, volledig, TOP) - Schuldregelen (MSNP, WSNP, herfinanciering, saneringskrediet, betalingsregeling - Kredietverstrekking - Budgetcoaching - Nazorg	736	767
Meedoenarrangement	- Cultuur - Sport - Educatie - Welzijn	3.215	3.600, waarvan 1.000 jonger dan 18 jaar
Compensatieregelingen zoekkosten	- Gemeentepolis (GarantVerzorgd) - Maatwerkvoorziening Zorgkosten - Meerkostenregeling	2.659	2.400

Producten	Diensten	2021	2023
Bijzondere bijstand	• Incidentele bijzondere bijstand • Periodieke bijzondere bijstand • Hercontroles	643	794
Kwijtschelding gemeentelijke belastingen	• Afvalstoffenheffing (AFV) • Onroerendezaakbelasting (OZB) • Rioolheffing (RIOG)	2.046	1.997

Daarnaast biedt de gemeente ook nog de volgende diensten aan:

- Vroegsignalering (Vroeg Eropaf)
- Vroegsignalering jongeren
- Woonbepalingsdeurwaardersgesprekken Sité Woondiensten
- Adviesrecht bij schuldenbewind
- Schuldenaanpak Rechtbank Gelderland
- Specifieke uitstroomregeling wanbetalers
- Projectleider Rondkomers
- Voorlichting Jongeren
- Aanspreekpunt Kinderopvangtoeslagaffaire
- Het Ondernemerssteunpunt
- Het Schuldenknooppunt
- Nationale SchuldhulpRoute
- Project 'bespaarhulp aan huis'
- Financieel ontzorgen (Wet inburgering)
- Uitstroom na WSNP
- Energietoeslag

De gemeente heeft veel in eigen beheer en voert op eigen wijze de dienstverlening uit. Een aantal van de voornaamste diensten worden hieronder nader toegelicht.

Schulddienstverlening

In 2012 heeft de gemeente Doetinchem ervoor gekozen om de schulddienstverlening in eigen beheer uit te voeren, vanuit het idee dat het 'beter kon voor hetzelfde geld'. Dit is opvallend omdat de meeste gemeenten de schulddienstverlening hebben uitbesteed. Uit gesprekken komt naar voren dat alle betrokkenen (inclusief raad) tevreden zijn over het in eigen beheer uitvoeren van de schulddienstverlening. De trajecten zijn korter en de gemeente kan proactiever en vooral ook duurzamer mensen op weg helpen. Door het beter kunnen volgen van inwoners, is het onder andere mogelijk om aanvullende diensten en producten in het na(zorg)traject aan te bieden. Ook uit gesprekken met inwoners komt naar voren dat zij erg

tevreden zijn over de uitvoering van de schulddienstverlening door de gemeente (zie ook paragraaf 6.4).

Meedoenarrangement

Alle inwoners met een (gezamenlijk) inkomen tot 130% van de bijstandsnorm komen in aanmerking voor het meedoenarrangement. Inwoners kunnen zich aanmelden vanaf januari voor het meedoenjaar. Krijgen zij een toekenning, dan ontvangen zij punten om te besteden aan activiteiten. Het aantal punten is gebaseerd op leeftijd:

- 0-4 jaar: 450 punten ter waarde van € 225
- 4-18 jaar: 900 punten ter waarde van € 450
- 18 jaar en ouder: 500 punten ter waarde van € 250

Via de ontvangen punten kunnen inwoners een keuze maken uit verschillende activiteiten: van sport en cultuur tot educatie, ontspanning en creativiteit. Ook voor mensen met een beperking is er aanbod ([Meedoen Arrangement](#)).

Het meedoenarrangement wordt door de gemeente Doetinchem gezien als een belangrijk onderdeel van het instrumentarium. Het doel is een passend aanbod voor inwoners om mee te kunnen doen in de samenleving. Het meedoenarrangement is onlangs verruimd van 120% van het minimuminkomen naar 130%.

Dit was een bewuste keuze om ervoor te zorgen dat de groep 'werkende armen', die al hard getroffen is door externe ontwikkelingen zoals stijgende energieprijzen, ook in aanmerking blijft komen voor het meedoenarrangement. Inwoners geven tijdens de focusgroepen aan erg blij te zijn met het meedoenarrangement, al is het aanbod niet voor iedereen passend (zie ook paragraaf 6.4).

Van het meedoenarrangement wordt vooral veel gebruikgemaakt door de doelgroep kinderen. 85% van de doelgroep maakt gebruik van deze ondersteuning, zo blijkt uit de uitvoeringsagenda 2022-2024. De gemeente Doetinchem wil de komende periode op deze doelgroep blijven inzetten. Daarnaast is het doel om de samenwerking met Sportbedrijf Doetinchem te intensiveren, omdat zij signaleren dat kinderen om verschillende redenen niet mee kunnen doen. Kinderen van ouders met schulden kunnen overigens ook gebruikmaken van het meedoenarrangement.

Bewindvoering in eigen beheer

Bijzonder is ook dat de gemeente Doetinchem sinds 2019 de bewindvoering uitvoert in eigen beheer via het BvFO. Hiermee biedt het BvFO het volledige scala aan dienstverlening. De gedachte hierachter was dat de gemeente het zelf goedkoper en vooral beter kon uitvoeren.

Bij bewind moet de inwoner (en de consulent) verplicht aan zelfredzaamheid werken. Het streven van de gemeente Doetinchem is echter om bewindvoering als laatste redmiddel in te zetten. Waar iemand zelfredzaam is, dan moet die kracht zo veel mogelijk benut worden. Budgetbeheer TOP inzetten is een manier om bewindvoering te voorkomen.

Het traject in Doetinchem is toegespitst op wat de inwoner nodig heeft, bijvoorbeeld door verschillende vormen van budgetcoaching aan te bieden. De individuele inwoner wordt volgens hen maximaal ondersteund en meegenomen in welke opties er zijn.

Vroegsignalering

Producten zoals vroegsignalering betalingsachterstanden hebben in de uitvoeringsagenda 2022-2024 een structurele plek in de dienstverlening gekregen en er is veel aandacht voor preventieve activiteiten gericht op jongeren. In beleidsdocumenten wordt weinig geschreven over de uitvoering van vroegsignalering, maar uit interviews met betrokkenen blijkt dat de budgetcoaches een belangrijke taak hebben in het voorkomen van (verergerde) problematiek. Daarnaast zet 'de Rondkomers' in op bewustwording en signalering, bijvoorbeeld door naasten en op scholen.

Impuls bestaanszekerheid

De aanpak 'Impuls bestaanszekerheid' richt zich op een aantal specifieke acties en regelingen in de periode oktober 2022-december 2024. De aanpak is aanvullend op alle lopende dienstverlening en/of dienstverlening in deze periode. Het betreft een communicatieplan, communicatiecampagne 'de Rondkomers', uitbreiding gemeentepolis pakket 3, verruiming van het meedoenarrangement, uitbreiding toegang bijzondere bijstand, aanpak energiearmoede, uitkeren energietoeslag, ophoging vermogensnorm bijzondere bijstand en een vangnetregeling zelfstandigen.

De aanpak is in korte tijd (drie maanden) tot stand gekomen uit de samenwerking tussen de gemeente, Buurtplein en Laborijn. De redenen voor deze impuls waren de onzekere inkomsten, stijgende vaste lasten en te weinig financiële buffers die het voor meer mensen lastig maken om rond te komen. De Impuls heeft als doel om de bestaanszekerheid voor een brede doelgroep te garanderen, dus ook voor de (relatief) hogere inkomens die net buiten de boot vallen voor andere ondersteuning en regelingen. Het gaat dus om meer maatwerk. "Kenmerkend voor deze impuls bestaanszekerheid is kiezen voor persoonlijke aandacht, zo mogelijk niet wachten op de signalen van een inwoner en waar dat wenselijk is wijkgericht werken" (begroting 2024).

Het armoedebelief is ruimhartig en kenmerkt zich door maatwerk

In de gesprekken is bijna door alle betrokkenen aangegeven dat het armoedebelief in Doetinchem in de kern 'ruimhartig' is. Zo is het meedoenarrangement onlangs naar 130% van het wettelijk sociaal minimum verhoogd. Dit terwijl veel gemeenten 100% tot 120% hanteren. Volgens betrokkenen kenmerkt de werkwijze van de gemeente Doetinchem in de uitvoering zich bovendien door maatwerk. Daarbij wordt opgemerkt dat het toekennen van regelingen wel resultaat moet hebben en de klant wel mee moet willen bewegen. Er is veel maatwerk mogelijk wanneer dit leidt tot een duurzame oplossing. Maatwerk en betrokkenheid zijn volgens beleidsmedewerkers mogelijk omdat er wordt gestuurd op dienstverlening en aandacht voor de klant, maar ook op goede werkprocessen zodat de caseload gehaald kan worden. Daartoe heeft de kwaliteitsmedewerker alle werkprocessen goed beschreven, georganiseerd en geborgd.

Er zijn ook veel formele en informele activiteiten die bijdragen aan het armoedebelid, zoals in de vorige paragraaf deels al benoemd. Uit eerdere evaluaties (en ook het gesprek met de raad) zijn er signalen naar voren gekomen dat het grote aantal initiatieven mogelijk ten koste gaat van een overzichtelijk beleidsveld. Ook zouden sommige professionals inmiddels niet meer weten waar de cliënt naartoe verwezen kan worden. Het gebrek aan zicht wordt echter niet zo in de uitvoering gevoeld, en ook niet bij ketenpartners. Buurtcoaches en consultants zijn goed op de hoogte van het aanbod. Zij helpen de inwoners ook actief mee om aanvragen te doen. Ook is er een heldere voorzieningenwijzer.

Een van die extra initiatieven is het Gasthuisfonds. De regelingen van het Gasthuisfonds komen bovenop het armoedebelid. Het Gasthuisfonds plakt naar eigen zeggen pleisters en doet niet aan structurele ondersteuning. Als mensen acuut in problemen raken en hun huis niet kunnen inrichten, vergoeden ze bijvoorbeeld witgoed of vloerbedekking.

Het Gasthuisfonds heeft ook een signaalfunctie; ze lossen de eerste nood op, maar als de nood structureel is, melden rapporteurs dit bij de gemeente. Zij bedienen voor een deel de doelgroep waarbij de afstand of het wantrouwen tot de overheid vaak groot is. Sommige inwoners zijn teleurgesteld in de overheid.

5.3 In hoeverre is er sprake van effectieve samenwerking met ketenpartners?

Voor inwoners die te maken hebben met armoede of dreigende schulden, bieden diverse maatschappelijke en professionele organisaties gerichte ondersteuning. Dat kan bijvoorbeeld in de vorm van gerichte financiële ondersteuning, zoals regelingen of giften, maar het kan ook in de vorm van administratieve ondersteuning of maatschappelijk werk. Er zijn op dit vlak verschillende organisaties die een bijdrage leveren aan de uitvoering van het armoedebelid vanuit het zogenaamde voorveld.

Bij het armoedebelid zijn interne en externe partijen betrokken. Met sommige partners is er al een goede samenwerking, met andere is deze nog in ontwikkeling. In deze paragraaf beschrijven we de samenwerkingspartners en evalueren we de samenwerking. De gemeente Doetinchem heeft een goed overzicht van de partijen die in de keten werken, zoals ook blijkt uit onderstaande tabel.

Tabel 3 Overzicht samenwerkingspartners en doelstellingen (uit: Armoedebelid 2018-2022)

Onderdeel BvFO	Samenwerkingspartner	Doelstelling
Schulddienstverlening	Werkgeversservicepunt (UWV)	Uitkeringsgerechtigden met schulden
	Taalakkoord	Laaggeletterden binnen schulddienstverlening een passend aanbod doen

Onderdeel BvFO	Samenwerkingspartner	Doelstelling
	Laborijn	Gericht doorverwijzen
	"Mijn school"	Passend aanbod creëren voor jongeren en financiële problemen
	Buurtplein	Huidige samenwerking finetunen en voortzetten
	Vrijwilligers financiële ondersteuning	Inzetten bij verschillende fasen in schulddienstverlening
	Voedselbank, minimamarkt, Gasthuisfonds, PAD, World	Kennis delen, signalering
	LDH reclassering, LZN, Buurtplein, Laborijn	Project "Wrap around Care"
Bijzondere bijstand	Laborijn	Gegevens uitwisselen vanuit de Participatiewet
Meedoenarrangement	Regiogemeenten	Regionale samenwerkingen
Jongeren	SJOD, PAD i.s.m. Jimmy's	Vindplek voor jongeren met financiële problemen
Compensatie zorgkosten	Wmo	Overlap in doelgroepen en voorzieningen
	Volksgezondheid (preventieprogramma)	Aandacht binnen de GarantVerzorgd voor preventie

De samenwerking met de ketenpartners verloopt goed, de gemeente steeds meer op als regievoerder

Uit eerdere evaluaties kwam naar voren dat de gemeente meer regie zou kunnen nemen in de ketensamenwerking, ook in de bevordering van de samenwerking tussen ketenpartners onderling. De gemeente merkte in 2021 bij de evaluatie van het beleid ook zelf op dat niet alle ketenpartners op de hoogte waren van de producten en diensten. Uit gesprekken voor dit onderzoek blijkt dat de gemeente haar positie als regisseur van de keten goed heeft opgepakt. De gemeente wil dit ondersteunen en een bijdrage leveren, maar niet beheersen.

Volgens betrokkenen kenmerkt de samenwerking zich ook hier door korte lijntjes. De afgelopen jaren is het vangnet steeds fijnmaziger geworden zodat mensen er minder snel doorheen vallen. Een van de initiatieven die voortgekomen is uit de inzet om intensiever samen te werken, is De Rondkomers (gestart in 2019). De Rondkomers is een initiatief van Buurtplein, de gemeente Doetinchem, Platform Armoedebestrijding Doetinchem, UWV en Laborijn. Ook Rabobank Graafschap en Betaald Voetbal De Graafschap maken deel uit van dit

initiatief. Het doel is om het taboe op armoede te doorbreken om zodoende meer mensen in beweging te krijgen en te helpen.

De gemeente Doetinchem steunt De Rondkomers in brede zin. Door actieve deelname aan de coalitie en door bij te dragen aan de kosten van een projectleider, blijkt uit de uitvoeringsagenda.

Bij De Rondkomers zijn veel partijen aangehaakt die samenwerken in verschillende projecten. Zo heeft het Buurtplein met Sité een maandelijks preventief overleg over huurachterstanden. Sité neemt dankzij samenwerking met De Rondkomers zo ook een maatschappelijke taak op zich. De initiatieven van De Rondkomers worden door betrokkenen erg waardevol gevonden in het kader van preventie bij armoede en schulden, maar ook in het bevorderen van samenwerking.

Ketenpartners worden naast deelname in De Rondkomers ook geïnterviewd tijdens het vierjaarlijkse evaluatieonderzoek van het beleid. Een aantal ketenpartners zit ook in de Sociale Raad van de gemeente, waar ze ook de ruimte hebben om hun mening te geven. Met de meest betrokken partners heeft de beleidsafdeling door het jaar heen gesprekken. Zij worden uitgenodigd door de wethouder om te horen wat hen opvalt en wat hen bezighoudt.

H6 Resultaten en effecten

In dit hoofdstuk beschrijven we de stand van zaken inzake het armoedebeleid en de preventieve schuldhulpverlening en in hoeverre dat in lijn is met de geformuleerde doelstellingen. Daarnaast onderzoeken we de klantervaring met het gevoerde beleid en de toegankelijkheid van de regelingen. We gaan in op de volgende vragen:

3. Hoe doelmatig (effectief) en doeltreffend (efficiënt) wordt gestalte gegeven aan de uitvoering van het armoedebeleid en van de preventieve schuldhulpverlening?
 - In hoeverre zijn de afgesproken doelstellingen gehaald in de afgelopen jaren?
 - Welke middelen zijn er beschikbaar (geld, capaciteit) en in hoeverre zijn deze toereikend?
 - In hoeverre wordt de (potentiële) doelgroep bereikt?
 - Wat is de impact van het gevoerde beleid vanuit inwonerperspectief: is dit beleid volgens hen effectief? (Zijn ze goed geholpen?)
 - In hoeverre zijn de aanbevelingen uit de vorige evaluatie (2021) opgevolgd?

De belangrijkste bevindingen in dit hoofdstuk zijn:

- De hoofddoelen van het armoede- en schuldenbeleid worden grotendeels behaald. De doelen vanuit de uitvoeringsagenda worden pas geëvalueerd begin 2025, maar de gemeente lijkt de meeste doelen te gaan halen.
- De uitgaven voor het armoedebeleid in zijn totaliteit groeien, maar het gebruik van diensten en producten neemt ook toe.
- Dit heeft er mede mee te maken dat de doelgroepen steeds beter worden bereikt. De gemeente voert verschillende campagnes en onderzoeken uit om de potentiële doelgroep(en) beter in kaart te brengen en te bereiken.

- De signalen van inwoners (over de tevredenheid) komen op verschillende wijzen binnen. Er wordt een keer in de vier jaar een groot cliëntervaringsonderzoek gehouden, maar de consultants van BvFO zijn erop gespist om signalen binnen te halen (en staan daar ook voor open, blijkt uit de interviews met inwoners).
- Er zijn relatief weinig klachten en bezwaarschriften ingediend. In lijn met de ervaring uit de focusgroepen met inwoners, duidt het op een relatief grote tevredenheid onder inwoners over de rechtmatigheid van de aanpak.
- Vanuit de focusgroepen die we hebben gehouden voor dit onderzoek komen een aantal bevindingen naar voren:
 - Diensten en producten zijn redelijk goed bekend.
 - De aanvraagprocedure is niet voor iedereen eenvoudig.
 - Het contact met de consultants (budgetcoaches) wordt als prettig ervaren.
 - De informatievoorziening vanuit Buurtplein en Laborijn is nog niet optimaal.
 - Er wordt een online platform voor geldzorgen gemist.
- Ten slotte hebben we geconstateerd dat de aanbevelingen van inwoners uit de vorige evaluatie (KWIZ 2021) grotendeels zijn opgevolgd.

6.1 In hoeverre zijn de afgesproken doelstellingen gehaald?

In de uitvoeringsagenda Armoede & Schulddienstverlening 2022-2024 zijn vijf hoofddoelstellingen en verschillende subdoelen en activiteiten geformuleerd (zoals opgesomd in paragraaf 4.2). In deze paragraaf onderzoeken we per hoofddoelstelling in hoeverre deze zijn behaald. Dit hebben we op kwalitatieve wijze gedaan op basis van verschillende bronnen. Het is niet de bedoeling geweest om voor iedere afzonderlijke subdoelstelling of activiteit na te gaan of deze is behaald. Dat is ook niet mogelijk, want de doelen moeten uiteindelijk behaald zijn als de uitvoeringsagenda is afgelopen (eind 2024). We kijken - net als in de andere hoofdstukken - vooral naar de beweging die *is* gemaakt en *wordt* gemaakt op het gebied van het armoedebeleid.

Om te toetsen in hoeverre de doelen zijn behaald, hebben we gebruikgemaakt van gemeentelijke data en documenten, de Divosa benchmark Armoede en Schulden en interviews.

De hoofddoelen van het armoede-en schuldenbeleid worden grotendeels behaald

A. Duurzame uitstroom

Het eerste doel van de gemeente is het bereiken van duurzame uitstroom uit de schulddienstverlening, waarbij de recidive daalt. Er is sprake van recidive als een klant een formele aanvraag tot toelating in de schuldhulpverlening doet én in een periode van vijf jaar voorafgaand aan deze aanvraag een schuldhulpverleningstraject heeft doorlopen. Als we

kijken naar de recidivecijfers, dan valt op dat deze de afgelopen jaren hebben gefluctueerd, maar dat deze in 2023 met 45 klanten laag waren op het totaal van 493 aanmeldingen. Dit komt neer op een percentage van 9,1%.

De andere subdoelstellingen voor duurzame uitstroom richten zich op het aanbieden van andere en passende producten of diensten op het moment dat iemand uitstroomt. Zoals reeds vastgesteld in hoofdstuk 5 heeft de gemeente Doetinchem een breed palet aan producten en diensten. Uit gesprekken komt naar voren dat de consultants goed bekend zijn met de voorzieningen die aangeboden kunnen worden na afloop van een traject. Waar nodig wijzen zij dan ook op deze andere vormen van ondersteuning. Ook in de focusgroepen met inwoners is opgemerkt dat de gemeente altijd maatwerk levert en zich inzet om een zo passend mogelijk aanbod te doen, ook na uitstroom uit bijvoorbeeld een schuldentraject. We kunnen dan ook vaststellen dat de gemeente goed op weg is met de doelstelling van duurzame uitstroom.

B. Jongeren en schulden

Het tweede hoofddoel richt zich op jongeren en het voorkomen van en oplossen van schulden. Een van de manieren om dit te bereiken is door inzet op vroegsignalering. Gezien het feit dat doelen pas eind 2024 behaald moeten zijn, is het niet te zeggen of het doel om 350 jongeren te bereiken wordt behaald, maar uit de factsheet armoedebeleid blijkt dat eind 2021 in totaal 134 jongeren zijn benaderd voor schulddienstverlening. Het doel om meer dan 100 jongeren gebruik te laten maken van de dienstverlening van de gemeente, werd eind 2021 ook ruimschoots behaald.

Zo komt uit dezelfde factsheet naar voren dat er binnen de actieve deelnemers van het meedoenarrangement 79 deelnemers in de leeftijd 24-27 jaar vallen en 143 in de leeftijd 18-24 jaar.

Het bereiken van jongeren blijft een uitdaging die blijvend aandacht vraagt, maar de gemeente is in samenwerking met de eerdergenoemde Rondkomers druk bezig om een preventief programma uit te rollen naar alle voortgezet onderwijsinstellingen in de gemeente. De gemeente probeert via eigen onderzoek ook meer inzicht te krijgen in de doelgroep.

De maatschappelijke participatieregeling voor kinderen (tot 18 jaar) komt volgens cijfers van de gemeente uit op 68% (de huidige getallen zijn afgezet tegen de aantallen vanuit het onderzoek van KWIZ). In paragraaf 6.3 gaan we nader in op het bereik onder de doelgroep. Ten aanzien van deze doelstelling kan in ieder geval worden vastgesteld dat de gemeente steeds meer en beter jongeren bereikt.

C. Kwetsbare groepen

Onder de doelstelling kwetsbare doelgroepen vallen de subdoelen:

- Deelname aan GarantVerzorgd stijgt.
- We houden onze professie ten opzichte van kwetsbare groepen up-to-date.
- We hebben een passend aanbod voor nieuwkomers in het kader van financieel ontzorgen.

Voor de andere doelen is geen cijfermatige controle op dit moment uit te voeren. Wel kan vanuit de interviews worden vastgesteld dat de gemeente verschillende activiteiten ontplooid om de kwetsbare doelgroepen in beeld te krijgen, waar we in paragraaf 6.3 nader op inzoomen. Ook worden er diverse initiatieven ontplooid om het aanbod voor nieuwkomers te vergroten.

Uit gesprekken met samenwerkingspartners als het PAD en het Gasthuisfonds komen evenwel berichten naar voren dat de gemeente bepaalde ondersteuning niet meer aanbiedt. Heel concreet ging het in de gesprekken om fietsen voor statushouders. Tegelijkertijd vinden er tussen de gemeente en de ketenpartners wel voortdurend gesprekken plaats over passend aanbod, ook voor nieuwkomers. Zo is in samenwerking met Laborijn en Vluchtelingenwerk het financieel ontzorgen in 2022 van start gegaan en maakt een groep inburgeraars al gebruik van de diensten van het BvFO (jaarrekening 2022).

Ten slotte kunnen we op basis van gesprekken met medewerkers van de gemeente vaststellen dat zij ten aanzien van hun professe volop in ontwikkeling zijn. Zo wordt niet alleen domeinoverstijgend, maar ook taakoverstijgend gewerkt, zoals benoemd in paragraaf 5.1. De medewerkers van het BvFO zijn specialisten, maar werken waar nodig ook generalistisch. Uit gesprekken met inwoners komt naar voren dat zij over voldoende kennis en expertise beschikken over de diensten, regelingen en wetgeving.

D. Toegankelijkheid

Waar het gaat om toegankelijkheid zijn de belangrijkste doelen van de gemeente het verbeteren van de communicatie en het verlagen van de drempel om hulp aan te vragen. Oftewel, het moet eenvoudig zijn om bij de gemeente een aanvraag te doen.

Om de drempel naar schuldhulpverlening te verlagen, worden er onder andere inloopsprekken op vindplaatsen georganiseerd. Zo zit er iedere vrijdag een team van buurtcoaches, sociaal raadslieden en vrijwilligers van het Formulierencafé in de Bibliotheek Doetinchem om vragen of financiële problemen of schulden te beantwoorden, of om door te verwijzen. Verder is de gemeente in samenwerking met de Rondkomers bezig met een campagne om het taboe op financiële zorgen te doorbreken, zodat inwoners eerder hulp vragen.

Als cijfermatige graadmeter ten aanzien van de toegankelijkheid kan voorts gekeken worden naar het bereik van de minimaregeling. Dit ligt boven het gemiddelde bereik in landsdeel Oost, zie ook paragraaf 6.3. De belangrijkste graadmeter is echter de inwoner zelf

Uit de focusgroepen met inwoners komt naar voren dat de communicatie vanuit de gemeente sterk is verbeterd. De brieven en informatie zijn wel duidelijk genoeg. Dat geldt overigens niet altijd voor de communicatie vanuit Buurtplein en Laborijn. Als het gaat om het verlagen van de drempel om hulp te vragen, dan geven inwoners aan dat de gemeente hier van alles aan doet, maar dat dit door gevoelens van schaamte en soms ook afkeer van de overheid, toch een uitdaging zal blijven. Er is daarom het idee geopperd om een online platform op te richten (zie paragraaf 6.4). Geconstateerd kan echter worden dat de gemeente - ook als het gaat om het toegankelijk maken van de hulpverlening - stappen zet.

E. Doorontwikkelen en verder bouwen

Waar het gaat om doorontwikkelen en verder bouwen richt de gemeente zich met de doelen vooral op Grip op Energie en vroegsignalering. Voor de vroegsignalering heeft de gemeente zich het doel gesteld om jaarlijks 500 mensen te benaderen. Uit cijfers blijkt dat de gemeente in 2022 in totaal 472 inwoners een aanbod heeft gedaan voor een gesprek. Dit aantal zit dus erg dicht tegen de streefwaarde aan.

Verder streeft de gemeente ernaar om een saneringskrediet in minimaal 20% van de schuldregelingdossiers toe te passen. Bij saneringskrediet wordt de totale schuldenlast ineens afgekocht tegen finale kwijting, op basis van betaling van een percentage van de totale schuldenlast. Dit in tegenstelling tot de reguliere schuldbemiddeling waarin de totale schuldenlast gedeeltelijk wordt terugbetaald tegen finale kwijting en/of ontslag uit hoofdelijke aansprakelijkheid. Voor beide moet de klant tot een (betalings)overeenkomst komen met de schuldeisers. Een overeenkomst is geslaagd als het gelukt is om tot een overeenkomst te komen met de schuldeisers. Een overeenkomst is succesvol als de klant gedurende achttien maanden heeft voldaan aan de maximale inspanningsverplichting. In vergelijking tot de grootteklasse en het benchmarkgemiddelde scoort de gemeente Doetinchem onder het gemiddelde. Het saneringskrediet is bij 6,7% van de klanten toegepast. Dit is echter een momentopname, dus het is uiteraard nog mogelijk om de doelstelling voor eind 2024 te behalen. Ook wordt er gewerkt aan de doorontwikkeling en het klantportaal.

Mede gezien de andere ontwikkeling die de gemeente heeft ingezet, kunnen we hier constateren dat het doel van 'doorontwikkelen en verder bouwen', in de basis wordt behaald.

6.2 Welke middelen zijn er beschikbaar en in hoeverre zijn deze toereikend?

Voor het beantwoorden van deze deelvraag hebben we geprobeerd de uitgaven van de gemeente te vergelijken met andere gemeenten via de Divosa Benchmark. Dit bleek echter een lastige exercitie. De bijzondere bijstand, regelingen maatschappelijke participatie en overige minimaregelingen zijn maar heel beperkt vergelijkbaar met gemeenten uit landsdeel Oost, omdat de financiering daarvan in Doetinchem is ondergebracht bij andere afdelingen, zoals levensonderhoud. Daarnaast zijn er veel regelingen maatschappelijke participatie ondergebracht in het meedoenarrangement. Daarom kijken we in deze paragraaf vooral naar het totaal aan middelen, wat daarvoor gedaan wordt en in hoeverre dat toereikend is.

De uitgaven voor het armoedebeleid groeien, maar het gebruik ook

Tabel 4a Uitgaven armoedebeleid 2020

Producten en diensten	Begroot	Uitgegeven
Bijzondere bijstand (uitvoering Laborijn)	498.100	583.595
Bijzondere bijstand onbelast (uitvoering BvFO)	583.850	1.060.774

Producten en diensten	Begroot	Uitgegeven
Compensatie zorgkosten	745.500	485.698
Kwijtschelding	860.894	863.945
Meedoenarrangement	704.800	576.883
Personeelskosten	550.063	425.311
Schulddienstverlening/bewindvoering	146.969	64.166
Overig	-62.900	28.655
Geduceerden toeslagenproblematiek	-	-
Energietoeslag	-	-
Totaal	4.027.276	4.089.026

Tabel 4b Uitgaven armoedebeleid 2021

Producten en diensten	Begroot	Uitgegeven
Bijzondere bijstand (uitvoering Laborijn)	604.100	622.474
Bijzondere bijstand onbelast (uitvoering BvFO)	876.000	982.333
Compensatie zorgkosten	455.000	471.199
Kwijtschelding	876.390	1.030.732
Meedoenarrangement	690.000	481.056
Personeelskosten	529.380	525.039
Schulddienstverlening/bewindvoering	107.839	84.726
Overig	97.988	0
Geduceerden toeslagenproblematiek	-	-
Energietoeslag	-	-
Totaal	4.236.697	4.197.559

Tabel 4c Uitgaven armoedebeleid 2022

Producten en diensten	Begroot	Uitgegeven
Bijzondere bijstand (uitvoering Laborijn)	640.000	631.128
Bijzondere bijstand onbelast (uitvoering BvFO)	973.400	1.033.123
Compensatie zorgkosten	462.280	460.537
Kwijtschelding	993.000	993.936
Meedoenarrangement	719.040	739.587

Producten en diensten	Begroot	Uitgegeven
Personeelskosten	539.110	541.036
Schulddienstverlening/bewindvoering	55.659	126.414
Overig	92.346	27.500
Geduceerden toeslagenproblematiek	0	8.629
Energietoeslag	4.620.000	4.065.700
Totaal	9.094.835	8.627.590

Tabel 4d Uitgaven armoedebeleid 2023

Producten en diensten	Begroot	Uitgegeven
Bijzondere bijstand (uitvoering Laborijn)	791.000	649.878
Bijzondere bijstand onbelast (uitvoering BvFO)	1.180.830	1.312.355
Compensatie zorgkosten	456.150	484.080
Kwijtschelding	1.022.790	1.056.140
Meedoenarrangement	722.340	644.606
Personeelskosten	557.908	549.989
Schulddienstverlening/bewindvoering	100.792	129.275
Overig	411.388	194.719
Geduceerden toeslagenproblematiek	0	79.155
Energietoeslag	2.226.000	3.837.728
Totaal	7.519.198	8.937.927

4^e Totaal uitgaven armoedebeleid 2020-2023

Jaar	Begroot	Uitgegeven
2020	4.027.276	4.089.026
2021	4.236.697	4.197.559
2022	9.094.835	8.627.590
2023	7.519.198	8.937.927

Betreft begrote en gerealiseerde uitgaven (2023 voorlopige realisatie)

- Kwijtschelding: wordt verrekend met voorziening riolering en voorziening afval
- Schulddienstverlening/bewindvoering samengevoegd, hier staan ook inkomsten tegenover
- Overig: eigenlijk toe te rekenen aan overige producten armoedebeleid

- Gedupeerden toeslagenproblematiek: uitgaven worden gecompenseerd via specifieke uitkering van het Rijk
- Energietoeslag: gecompenseerd door rijksvergoeding via het gemeentefonds

Uitgaven regelingen maatschappelijke participatie in euro's per volwassene

	2018	2019	2020	2021	2022
Doetinchem	9	9,5	6	11,5	9
Landsdeel oost	4	4	3	4,5	4
Benchmarkgemiddelde	3	3	2,5	3,5	4

Uitgaven regelingen maatschappelijke participatie in euro's per kind

	2018	2019	2020	2021	2022
Doetinchem	22	23	12	32	23,5
Landsdeel oost	20,5	13,5	20	20	22
Benchmarkgemiddelde	21,5	22	21,5	21,5	22

Opvallend met betrekking tot de uitgaven is ook het hoge bedrag kwijtgescholden gemeentelijke belastingen. In 2022 was dit in de gemeente Doetinchem een totaalbedrag van € 951.085. Ter vergelijking, in landsdeel Oost was dit € 465.867 gemiddeld per gemeente. In grafiek 3 geven we de uitgaven gemeentelijke belastingen per persoon weer. In Doetinchem was dit een bedrag van € 16,- per inwoner ten opzichte van € 6,- per inwoner in landsdeel Oost gemiddeld.

Uitgaven kwijtschelding gemeenschappelijke belastingen in euro's per inwoner

	2018	2019	2020	2021	2022
Doetinchem	15,25	15,25	15,25	18	16
Landsdeel oost	6	5	5	6	6
Benchmarkgemiddelde	7	6	6,5	6,5	6

In 2022 waren er in Doetinchem 7.760 aanvragen voor een minimaregeling. Per 1.000 inwoners zijn dat er 132,4. Dit is aanzienlijk meer dan het gemiddelde in landsdeel Oost (83,2) en het benchmarkgemiddelde (87,2). Van de aanvragen werd 88,2% toegewezen en 11,8% afgewezen. Doetinchem kent daarmee een hoger toekenningspercentage dan landsdeel Oost (83,4%) en het benchmarkgemiddelde (84%). Dit lijkt dan ook in lijn te zijn met de visie van de gemeente om - waar het kan - maatwerk toe te passen.

Aanvragen minimaregelingen per 1000 inwoners in aantallen

	2018	2019	2020	2021	2022
Doetinchem	130	110	90	75	135

	2018	2019	2020	2021	2022
Landsdeel oost	77	74	75	65	85
Benchmarkgemiddelde	77	75	62	65	87

Uit cijfers van de gemeente blijkt dat de gemeente op 31 december 2022 in totaal 385 klanten had waarvoor bijzondere bijstand werd verstrekt inzake bewindvoerderskosten. De kosten hiervoor waren in datzelfde jaar in totaal € 762.149. Als we deze uitgaven vergelijken met het benchmarkgemiddelde en het landsdeel, dan valt op dat de gemiddelde uitgaven per inwoner net wat hoger liggen dan het benchmarkgemiddelde. Het is wel in lijn met landsdeel Oost. Ook nemen de kosten voor de bewindvoering af. Daarbij moet tevens opgemerkt worden dat de tevredenheid over de dienstverlening de afgelopen jaren is toegenomen.

Uitgaven beschermingsbewind in euro's per inwoner

	2018	2019	2020	2021	2022
Doetinchem	16,5	17,2	17	16,2	16
Landsdeel oost	16	14,75	16	15,8	15,8
Benchmarkgemiddelde	13,25	13,5	13,75	14,75	13,25

Zoals al benoemd in hoofdstuk 5 kent de gemeente Doetinchem een ruimhartig armoedebeleid en wordt er in toenemende mate gebruikgemaakt van de producten en diensten (zie tabel 2 in paragraaf 5.2). Hiervoor heeft de raad ook middelen beschikbaar gesteld. Uit de gesprekken komt naar voren dat de gemeente op dit moment toereikende middelen ervaart, maar dat er richting de toekomst wel zorgen bestaan. Vooral de stijgende zorgkosten en de halvering van termijnen in schulddienstverlening worden daarbij als grote uitdagingen gezien. Dit laatste leidt mogelijk tot meer recidivisme, dat wil zeggen een (hernieuwd) relatief duur schuldentraject in plaats van duurzame uitstroom of voorliggende hulp.

6.3 In hoeverre wordt de (potentiële) doelgroep bereikt?

In de vorige paragraaf hebben we kunnen vaststellen dat het gebruik van de regelingen is gestegen. In deze paragraaf gaan we in op het bereik van de regelingen. Hiervoor hebben we gebruikgemaakt van verschillende bronnen zoals de Divosa Benchmark, documenten, gesprekken met betrokkenen en uiteraard inwoners.

Tabel 5 Bereik per inwoner in een huishouden met inkomen tot...% van het sociaal minimum

	Inkomensgrens	Doetinchem	Gemiddeld bereik landsdeel Oost
Collectieve zorgverzekering	120%	56%	40,1%

	Inkomensgrens	Doetinchem	Gemiddeld bereik landsdeel Oost
Maatschappelijke participatieregelingen volwassenen (18+)	130%	59%	33%

Het bereik van de gemeente Doetinchem voor de verschillende regelingen ligt hoger dan in landsdeel Oost (cijfers voor de energietoeslag en de regelingen voor maatschappelijke participatie kinderen waren niet voorhanden in de Divosa benchmark)

De afgelopen jaren zijn de regelingen verruimd, maar veel inwoners zijn zich niet bewust van het feit dat ze voor hulp in aanmerking komen. Er is ook een deel dat zichzelf wil redden en er zijn ook groepen die wantrouwen hebben richting de overheid. Voor die laatste groep zijn er instanties, zoals het Gasthuisfonds, die kunnen bijspringen.

Ondanks het relatief grote bereik, blijven sommige doelgroepen lastig te bereiken. Tijdens de gesprekken is meerdere keren naar voren gekomen dat het voor zowel de gemeente als ketenpartners lastig is om een goede inschatting te maken van de (potentiële) doelgroep. De gemeente kan goed de mensen bereiken die al gebruikmaken van een regeling, maar de groep mensen die net boven de armoedegrens leeft en ondersteuning nodig heeft, krijgt de gemeente minder goed in beeld. Oftewel, de lage inkomens zijn goed in beeld, maar de groepen daar net boven, 140% tot 150% van het minimuminkomen (de zogenaamde werkende armen), nog niet. De gemeente doet wel pogingen om deze groep te bereiken, zoals via de boodschappenpas, maar ook de energietoeslag heeft een nieuwe groep in beeld gebracht.

Signalen van inwoners (over de tevredenheid) komen op verschillende wijzen binnen

Een andere manier om het bereik en de tevredenheid daarover te monitoren zijn klantbelevingsonderzoeken. De klanttevredenheid wordt vierjaarlijks gemeten. Tussendoor zijn er geen klantonderzoeken door de gemeente uitgevoerd. De organisatie heeft dat wel geprobeerd, maar inwoners waren altijd positief bij de start en gaven hoge beoordelingen, maar als ze eenmaal in het traject zaten, kwam er vaak geen respons meer. Hierdoor leverden deze onderzoeken geen nieuwe inzichten op.

Uit gesprekken komt naar voren dat de doelgroep bewindvoering ook lastig te bereiken is voor onderzoek; ze maken de post vaak niet open en reageren ook niet. Voor de bewindvoering wordt wel iedere vijf jaar verantwoording aan de rechtbank afgelegd, daar kan de klant zijn mening geven. De uitkomsten hiervan worden nu niet aan de raad gegeven, maar er is ook niet naar gevraagd.

Er wordt wel geacteerd op signalen van inwoners, melden de medewerkers van het BvFO. De budgetbeheerders en schuldregelaars houden periodiek een hercontrole. Daar worden ook signalen opgevangen wanneer een inwoner niet tevreden is. Als een traject is afgesloten,

volgt er drie en zes maanden later een nazorgtraject. Dit nazorgtraject wordt ook geëvalueerd en geregistreerd.

Ten slotte zijn er binnen de gemeente verschillende cliëntgroepen georganiseerd. Vanuit de Sociale Raad is er bijvoorbeeld een cliëntgroep Werk, Inkomen en Armoedebestrijding (WIA). De cliëntgroepen zijn samengesteld met hoofdzakelijk cliënten en ervaringsdeskundigen. Ook is er bij Laborijn een cliëntenraad.

Er zijn weinig klachten en bezwaarschriften ingediend

Een indicator voor het bereik en gebruik van de regelingen kan zijn het aantal bezwaren. Als dit heel hoog is, kan het betekenen dat de regels hiervoor te strikt zijn, dan wel dat de norm te hoog ligt. Uit de overzichten van het aantal bezwaarschriften ten aanzien van de minimaregelingen valt op te maken dat het om geringe aantallen gaat (zie tabel 6). De toename in 2022 is vooral te wijten aan de energietoeslag.

Tabel 6 Overzicht bezwaarschriften 2020, 2021, 2022

Onderwerp	2020	2021	2022
Participatiewet/bijzondere bijstand	34	19	16
Schulddienstverlening	1	0	0
GarantVerzorgd	1	0	2
Compensatieregeling eigen risico	1	0	0
Meedoenarrangement	4	3	2
Energietoeslag	0	0	35
Totaal	41	22	65

Ook het aantal ingediende klachten bij het BvFO is zeer gering met respectievelijk vier (2021), vijf (2022) en twee (voor de eerste helft 2023) klachten. Vanuit de gesprekken is aangegeven dat de consultants er alles aan doen om het niet tot een bezwaarschrift of klacht te laten komen. Dit vanuit de gedachte dat wanneer iemand zich gehoord voelt, deze persoon minder snel een bezwaar indient.

6.4 Wat is de impact van het gevoerde beleid vanuit klantperspectief?

In dit onderzoek hebben we via twee focusgroepen ook met inwoners zelf gesproken over diensten en producten, aanvraagprocedures, contact met de gemeente, informatievoorziening en suggesties ter verbetering. De volledige topiclijst is te vinden in bijlage 4.

Diensten en producten zijn redelijk goed bekend

De inwoners die we spraken zijn voornamelijk bekend met de diensten en producten waar ze zelf gebruik van maken. Voor de meeste inwoners zijn dit de schuldsanering en budgetbeheer. Inwoners zijn zich niet bewust van de verschillende gradaties in budgetbeheer. Een aantal inwoners is bekend met het meedoenarrangement en maakt daar ook gebruik van. Sommige inwoners verdienen net te veel om hier gebruik van te kunnen maken. Slechts één persoon maakt gebruik van ontheffing van gemeentelijke belastingen en de energietoeslag.

De gesproken inwoners zijn erg tevreden over de schuldsanering en de budgetcoaching. Voor hen voelt het als een grote opluchting dat zij geholpen worden en hun financiële verantwoordelijkheden kunnen delen.

Het meedoenarrangement vindt men heel uitgebreid, maar het aanbod was voorheen uitgebreider. Zo ontbreken de abonnementen op de krant en vergoeding voor de trein. Dit aanbod was voorheen wel beschikbaar. De inwoners vonden dit niet erg, maar het zorgt er wel voor dat niet iedereen meedoet. Bij sommige inwoners is het inkomen te hoog, al merken zij op dat hun budgetcoach zich wel inzet om alsnog gebruik te kunnen maken van deze regeling.

De aanvraagprocedure is niet voor iedereen eenvoudig

Veel inwoners zijn door een buurtcoach gewezen op de diensten en producten van de gemeente Doetinchem en in contact gebracht met een budgetcoach. Een enkeling is geïnformeerd tijdens een activiteit in een buurthuis. Hulp aanvragen online gaat bij de inwoners die digitaal vaardig zijn goed. Zij komen via Google snel bij de juiste informatie terecht en worden doorgeleid naar Buurtplein voor de eerste hulpvraag. Veel inwoners herkennen en benoemen dat: *"Als je er (bij de gemeente) eenmaal binnen bent, dan komt alles goed."* Uit een inventarisatie gedaan door de Sociale Raad bij de werkgroep WIA (bestaande uit cliënten en ervaringsdeskundigen) kwam duidelijk naar voren dat een gemeentelijke website voor velen ontoegankelijk is, zeker voor de minder digitaal vaardigen zoals ouderen.

Wat het aanvragen van hulp bij geldzorgen lastig maakt voor inwoners is:

- Schaamte, waardoor het moeilijk is om te erkennen dat hulp nodig is.
- Wisselende contactpersonen, waardoor inwoners steeds opnieuw hun (pijnlijke) verhaal moeten doen. Dit leidt tot onbegrip, frustratie en boosheid.
- Beperkte tijden om contact op te nemen, waardoor inwoners op stressvolle (crisis-) momenten 's avonds of in het weekend andere keuzes maken en geen hulp aanvragen.
- Bewijsmateriaal zoals bankafschriften digitaal moeten aanleveren (jaarlijks) weerhoudt sommige inwoners om een aanvraag te doen. Van het Formulierencafé is wel eens gebruikgemaakt door inwoners, maar zij vinden het niet prettig om

bekenden in de buurt tegen te komen en de wachttijd is volgens hen lang (1 à 1,5 uur), waardoor zij van gedachten veranderen en weer weggaan.

Het contact met de consulenten wordt als prettig ervaren

Het contact met de consulenten wordt erg gewaardeerd. Deze consulenten reageren snel via mail, houden een vinger aan de pols door regelmatig afspraken te plannen, zijn bereid om mee te denken in mogelijkheden en bieden handelsperspectief.

Een minpunt is de bereikbaarheid via telefoon: dit kan alleen tussen 09.00 en 10.30 uur, waarbij inwoners worden doorverbonden via het algemene nummer van de gemeente Doetinchem. De gesproken inwoners zouden het prettig vinden om de consulenten direct via een persoonlijk nummer te kunnen bereiken.

Inwoners waarderen in het contact met de gemeente de houding van de gemeente in het openstaan voor suggesties ter verbetering. De intentie om te blijven leren en verbeteren wordt gevoeld. Consulenten geven vaak aan: *"Wees eerlijk; als we het niet weten, kunnen we niet leren."* Inwoners voelen zich daardoor serieus genomen. Dit is belangrijk, want veel mensen met geldzorgen hebben hun vertrouwen in instanties verloren. Veel schuldeisers zijn niet geïnteresseerd in hun persoonlijke verhaal; de gemeente Doetinchem is dat wel.

Een ander punt dat gewaardeerd wordt is de flexibiliteit van consulenten in het afspreken. Zo worden er uitzonderingen gemaakt voor inwoners die werktijden tijdens kantooruren of bijvoorbeeld zorgverplichtingen hebben.

De informatievoorziening vanuit Buurtplein en Laborijn is nog niet optimaal

Inwoners zouden het prettig vinden om bij het eerste contact met de gemeente een overzicht of een checklist te krijgen met informatie over wat zij allemaal nodig hebben in een schuldsanerings- of budgetcoachingstraject. Een voorbeeld is het aanmaken van een DigiD.

Er was wel lichte kritiek op medewerkers van Laborijn en Buurtplein, waarvan niet alle medewerkers goed op de hoogte zijn van alle diensten en producten, waardoor inwoners niet goed of onvolledig worden geïnformeerd. Er heerst bijvoorbeeld onduidelijkheid over de energietoeslag: wordt die dit jaar wel of niet meer toegekend? Het Buurtplein zou zich ook proactiever kunnen opstellen door beter te informeren over alle diensten en producten van de gemeente, bijvoorbeeld via posters in buurthuizen of tijdens activiteiten.

Informatievoorziening en contact online, via de website of mail, wordt door sommige inwoners gewaardeerd en door andere inwoners niet. De eerste groep geeft aan dat informatie en contact online heel makkelijk en snel is:

"Als er een gedachte in me opkomt, stuur ik direct een mail en dan wordt het geregeld voor me." - inwoner Doetinchem.

Anderen kijken niet altijd of zij nieuwe mail hebben ontvangen, waardoor ze (te) laat of niet reageren. Toch hebben inwoners wel een voorkeur voor deze vorm van informatievoorziening boven brieven, omdat zij deze vaak niet open durven te maken.

Er wordt een online platform voor geldzorgen gemist

De belangrijkste verbetersuggestie is gebaseerd op de beperkte tijden om contact op te nemen met budgetcoaches, met name op stressvolle (crisis)momenten, die vaak 's avonds of in het weekend plaatsvinden. Aanleiding kan bijvoorbeeld het openen van een brief van een schuldeiser zijn of het contact met een ex-partner. Op deze momenten hebben inwoners met geldzorgen behoefte aan een luisterend oor, waardoor de stress kan zakken. Zij stellen een online platform voor, bemand door ervaringsdeskundigen of lotgenoten, waar je je zorg kunt delen.

Het zou fijn zijn als deze zorg wordt genoteerd of doorgegeven, waarna de budgetcoach zo snel mogelijk contact opneemt.

6.5 In hoeverre zijn de aanbevelingen uit de vorige evaluatie (2021) opgevolgd?

In 2021 heeft KWIZ middels een vragenlijst de meningen en ervaringen van de doelgroep minimabeleid onderzocht (inwoners met een inkomen tot 120% Wsm). Uit de doelgroep is een steekproef van 2.403 personen getrokken en deze groep heeft een vragenlijst per post ontvangen. Uiteindelijk hebben 558 respondenten de vragenlijst ingevuld (23 procent van de doelgroep). Respondenten hebben een aantal tips en adviezen voor het minimabeleid van de gemeente Doetinchem geformuleerd. Op basis van de bevindingen uit de focusgroepinterviews, zoals die in de voorgaande paragraaf al besproken zijn, gaan we na in hoeverre de gemeente Doetinchem deze aanbevelingen heeft opgevolgd volgens de respondenten.

De aanbevelingen uit de vorige evaluatie zijn grotendeels opgevolgd

- **Meer regelingen en/of hogere tegemoetkomingen om mensen beter te ondersteunen in het dagelijks leven.** Inwoners zijn tevreden met de diensten en producten die de gemeente Doetinchem biedt. Het meedoenarrangement heeft een ruim aanbod, maar is niet altijd passend bij de behoeften van inwoners, waardoor niet iedereen er gebruik van maakt. Sommige inwoners met geldzorgen vallen net boven de inkomensgrenzen van 120% of 130%, waardoor zij officieel geen gebruik kunnen maken van bepaalde diensten of producten. Zij merken overigens op dat de gemeente Doetinchem altijd maatwerk levert en zich inzet om een zo passend mogelijk aanbod te doen.
- **(Meer) hulp bij het aanvragen van regelingen. Sommige mensen vinden dit namelijk moeilijk.** Inwoners vinden dat zij goed geholpen worden door budgetcoaches bij het aanvragen van regelingen. Online informatie over het aanvragen van hulp (via Buurtplein) is duidelijk en snel te vinden via Google. De informatie vanuit medewerkers van Buurtplein en Laborijn wordt minder gewaardeerd; deze is soms onvolledig of onjuist. Het Formulierencafé wordt ook minder gewaardeerd omdat er vaak bekenden

zijn die inwoners vanwege schaamte liever niet tegenkomen en omdat de wachttijden vaak te lang zijn.

- **Het verbeteren van het contact met de gemeente. Sommige respondenten noemen hier dat zij meer behoefte hebben aan persoonlijk contact met de gemeente en/of niet alles digitaal kunnen doen.** Veel inwoners zijn door een buurtcoach gewezen op het hulpaanbod van de gemeente Doetinchem. Het contact met de buurtcoach wordt als heel prettig en vertrouwd ervaren. Ook het contact met de budgetcoach wordt erg gewaardeerd. Vooral nu dit vaste contactpersonen zijn. Enige minpunt is de bereikbaarheid per telefoon (alleen tussen 09.00 en 10.30 uur) via het algemene nummer van het gemeentehuis. Inwoners waarderen de mogelijkheden om zowel fysiek, telefonisch, via e-mail en per brief contact te kunnen onderhouden.
- **Betere informatievoorziening en (pro)actievere communicatie vanuit de gemeente. Hierbij geven respondenten aan dat zij niet afwisten van het bestaan van (sommige) minimaregelingen, en dat ze graag actief benaderd willen worden met informatie waar zij mogelijk recht op hebben. Daarnaast is er behoefte aan duidelijkere brieven en informatie (met eenvoudig taalgebruik).** Ook tijdens dit onderzoek hebben inwoners aangegeven dat de informatievoorziening onvolledig of zelfs onjuist is geweest en dat communicatie proactiever kan worden ingezet. Dit geldt dan wel alleen voor communicatie vanuit Buurtplein en Laborijn. De brieven en informatie vanuit de gemeente zijn wel duidelijk genoeg.
- **Het zoveel mogelijk verlagen van de drempel om de gemeente om hulp te vragen, bijvoorbeeld door mensen actief hulp aan te bieden, het liefst in persoon, en door meer ervaringsdeskundigen in te zetten.** Uit de focusgroepen komt naar voren dat de inwoners het idee hebben dat de gemeente er van alles aan doet om de drempel te verlagen. Inwoners deden tijdens de focusgroepinterviews een mooie suggestie voor een online platform voor geldzorgen, beheerd door ervaringsdeskundigen en lotgenoten. Dit idee is toegelicht in de vorige paragraaf.

Inwoners merkten overigens nog een aantal noemenswaardige verbeteringen op sinds de periode 2018, namelijk:

- Professionals van verschillende organisaties zoals buurthuizen, buurtcoaches en Buurtplein verwijzen beter onderling naar elkaar door. Inwoners hebben het gevoel dat ze sneller bij de juiste professional/organisatie terechtkomen met hun vraag.
- Inwoners waarderen het dat ze steeds vaker vaste begeleiders hebben zoals budgetcoaches.
- Inwoners kunnen zelf online hun financiën inzien. Inwoners ervaren dit als geruststellend: ze weten hoe ze ervoor staan. Bovendien vergroot dit hun gevoel van eigen regie: *"Alsof ik zelf weer de controle heb."*

H7 Evaluatie en verantwoording

In dit hoofdstuk beschrijven we op welke manier de evaluatie plaatsvindt en verantwoording wordt afgelegd en in hoeverre daarover teruggekoppeld wordt aan de raad. Daarbij gaan we ook in op de vraag of de raad met de huidige informatievoorziening heeft kunnen sturen en ook heeft gestuurd. De volgende vragen komen aan bod:

4. Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd over het armoedebeleid?
 - a. Op welke wijze vinden monitoring en evaluatie van het beleid en effecten plaats?
 - b. En hoe heeft de raad invulling gegeven aan zijn taak?

De belangrijkste bevindingen in dit hoofdstuk zijn:

- Er wordt veel informatie gedeeld vanuit de planning-en-controlcyclus. De voortgang van het beleid is op dit moment voor de raad niet goed te volgen door het gebrek aan een goed monitoringsinstrument of centrale plek waarin alle informatie landt. Er zijn wel plannen om dit straks binnen de planning-en-controlcyclus gestalte te geven op het moment dat het nieuwe beleidskader Sociaal Domein - waar armoede en schulden onder vallen - wordt vastgesteld.
- De raad heeft kritisch meegelezen met de beleids- en uitvoeringsnota's die tezamen de basis vormen voor het armoedebeleid. Uit verschillende gesprekken maken we op dat de houding van de raad als constructief wordt ervaren waar het gaat om kaderstelling voor het armoedebeleid. Het is geen onderwerp waar politiek op wordt bedreven. Het is meer een gezamenlijk gevoelde opgave.
- Er is ook veelvuldig gebruikgemaakt van de (bij)sturingsinstrumenten door de raad. Wel mist de organisatie soms scherpte in de vragen. Daar hoopt de organisatie vooral op om tijdens de gesprekken in de raad ook meer begrip te krijgen voor de mogelijke implicaties van nieuwe (beleids)ontwikkelingen. Bovendien helpt het om scherpte te krijgen in de kaders en uitgangspunten van het beleid en de uitvoering.
- De raad pakt zijn rol als kadersteller en controleur wel, maar voelt zich niet volledig geëquipeerd in die rol. Om goed te kunnen kader stellen en controleren is meer kennis en expertise nodig van het thema, dat niet alleen complex is en meerdere beleidsterreinen raakt, maar ook aan veel verandering onderhevig is door recente ontwikkelingen.

7.1 Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd?

In deze paragraaf wordt beschreven welke informatie wordt gedeeld met de gemeenteraad en in hoeverre er een systematiek is om de gemeenteraad te informeren over ontwikkelingen in de uitvoering van het armoedebeleid en de preventieve schuldhulpverlening.

Er wordt veel informatie gedeeld vanuit de planning-en-controlcyclus

In de planning-en-controlcyclus legt het college verantwoording af over het gevoerde beleid. Deze agenda bepaalt in hoge mate de inhoud van de verschillende documenten die onderdeel

uitmaken van de jaarlijkse begrotingscyclus: de kadernota, de programmabegroting en de jaarstukken.

Voor het controleren of het beleid zich verder ontwikkelt volgens de principes van de gestelde kaders heeft de gemeenteraad van Doetinchem de volgende gegevens tot zijn beschikking:

- Via de reguliere planning-en-controlcyclus per jaar: kadernota, programmabegroting, jaarverslag en accountantsverslag. Ook is er een bestuurlijke monitor waarin twee keer per jaar gerapporteerd wordt over de voortgang van de begroting.
- Overige documenten over de voortgang, zoals het jaarverslag van Bureau voor Financiële Ondersteuning, factsheet armoedebeleid, jaarverslagen van ketenpartners zoals Laborijn, Buurtplein en raadsmemo's.

De voortgang is op dit moment niet goed te monitoren voor raadsleden

Verantwoording over de uitvoering van het armoedebeleid gebeurt in de eerste plaats aan de hand van jaarverslagen en de begroting in de planning-en-controlcyclus. Hierin staat niet wat specifiek is gedaan op het gebied van het armoedebeleid, maar wordt ingegaan op het programma 'sociale en veerkrachtige samenleving' en de daarmee gemoeide kosten. Er is in de planning-en-controldocumenten geen overzicht gegeven van het gebruik van de verschillende regelingen en het meedoenarrangement. Hierover wordt echter wel in het jaarverslag van het BvFO gerapporteerd. In de programmabegroting en de jaarrekening wordt verder beschrijvend ingegaan op de beweging die de gemeente wil maken met het armoedebeleid zoals over de extra impuls bestaanszekerheid en het continueren van de bestrijding energiearmoede.

Naast de P&C-documenten ontvangt de raad vanuit het BvFO het jaarverslag en een factsheet armoedebeleid waarin de belangrijkste cijfers worden benoemd. In 2023 is er echter geen factsheet of jaarverslag verschenen. Het BvFO organiseert verder regelmatig raadsinformatieavonden en werkbezoeken. Verder ontvangt de raad vierjaarlijks een evaluatie van het armoedebeleid. Hoewel de raad dus regelmatig informatie en cijfers ontvangt, schort het aan een structurele verantwoording. Zo komt uit het gesprek met de raad naar voren dat zij over het meedoenarrangement vrij structureel geïnformeerd worden, maar op andere punten weer niet. Hierdoor ontbreekt het aan een overkoepelend beeld van de uitvoering. Uit de documentenstudie is bovendien ook gebleken dat het aantal raadsmemo's gering is. Tegelijkertijd geeft de raad aan dat zij ook zelf om meer (en betere) informatie kunnen vragen. Als de raad informatie tijdig ontvangt, kan er immers beter worden (bij)gestuurd. In de gesprekken is aangegeven dat de informatievoorziening over het Sociaal Domein - met daarin ook het armoedebeleid - straks onderdeel moet worden van de planning-en-controlcyclus. Dat heeft nog geen gestalte gekregen, waardoor er op dit moment sprake is van een zogenaamde 'information-gap': raadsleden kunnen de voortgang beperkt monitoren.

Door de landelijke discussies over schuldhelpverlening, de toeslagenaffaire, inflatie en energiearmoede is de aandacht van de gemeenteraad voor het onderwerp toegenomen. Daarbij komt uit nagenoeg alle gesprekken naar voren dat het beleid van gemeente

Doetinchem 'sociaal ingestoken en ruimhartig is'. Het onderwerp heeft de afgelopen jaren tijdens verschillende vergaderingen op de agenda gestaan of was onderdeel van een grotere discussie, bijvoorbeeld over wonen of duurzaamheid. Tegelijkertijd geven verschillende raadsleden aan dat ze graag meer willen weten van wat inwoners meemaken en in hoeverre het aanbod aan regelingen en voorzieningen aansluit bij hun behoefte, maar aan de andere kant is er ook behoefte aan degelijke sturingsinformatie zoals een dashboard of overzicht. Het vraagt dus meer dan alleen informeren, het gaat ook om de manier waarop de gemeenteraad wordt geïnformeerd.

7.2 Hoe heeft de raad invulling gegeven aan zijn taken?

Als het gaat om deze deelvraag, hebben we niet alleen gekeken naar de vraag 'of de raad hiertoe in staat is gesteld', maar ook 'of de raad dat heeft gedaan'.

De raad heeft kaders gesteld

Uit het onderzoek komt naar voren dat de betrokkenheid van de raad groot is. Uit de bestudeerde stukken maken we op dat de raad ook een actieve rol heeft vervuld bij de kaderstelling. Uit de gesprekken met betrokkenen en raadsleden zelf komt tevens naar voren dat de raad kritisch heeft meegelezen op de beleids- en uitvoeringsnota's die tezamen de basis vormen voor het armoedebeleid. Uit verschillende gesprekken maken we op dat de raad als constructief wordt ervaren waar het gaat om het kader stellen voor het armoedebeleid. Het is geen onderwerp waar politiek op wordt bedreven. Het is meer een gezamenlijk gevoelde opgave. Uit de verschillende sessies die er zijn geweest tussen de organisatie en de raad is ook het meedoenarrangement voortgekomen.

De raad mist overzicht van het veld

De raad geeft aan dat het thema en het beleidsveld inmiddels zo uitgebreid zijn geworden dat ze het overzicht beginnen kwijt te raken. Deze zorg heeft vooral zijn aard in de hoeveelheid aan partijen en initiatieven die ten aanzien van armoedebestrijding worden ontplooid. De raad zou richting de toekomst graag een duidelijk overzicht van uitvoerende organisaties en initiatieven ontvangen. De raad is van mening dat de enorme hoeveelheid aan (kleine) initiatieven mogelijk ten koste gaat van een overzichtelijk beleidsveld en dat er een kans bestaat dat bepaalde partijen dezelfde taken uitvoeren. Het gebrek aan zicht wordt echter niet zo in de uitvoering bij de consultants gevoeld, ook niet bij ketenpartners. Buurtcoaches en consultants zijn goed op de hoogte van het aanbod. Zij helpen de inwoners ook actief mee om aanvragen te doen. Ook is er een heldere voorzieningenwijzer. Dat neemt niet weg dat de raad op dit punt kennelijk het overzicht mist.

Er is veelvuldig gebruikgemaakt van de (bij)sturingsinstrumenten

Raadsleden hebben diverse instrumenten waarmee ze opdrachten kunnen geven (moties) of wijzigingen kunnen aanbrengen in het ontwerpbesluit (amendementen). Uit de

documentenstudie komt naar voren dat de raad op het gebied van armoedebeleid vier moties en twee amendementen heeft ingediend.

Opvallend is dat een van deze moties ingaat op de voorzieningenkaart die in de uitvoering wordt gebruikt, maar die zij zelf missen.

Tabel 7 Aangenomen moties en amendementen met betrekking tot armoedebeleid

Jaar	Moties	Amendementen
2020	• Motie Beschermingsbewind (5 november 2020) • Motie mondkapjes voor minima (5 november 2020) • Motie speciale hulpverlener kinderopvangtoeslag (9 juli 2020)	• Geen
2021	• Geen	• Amendement Grip op Energie voor huishoudens met energie • Amendement Terugdraaien bezuiniging deelnamesubsidie (4 november 2021)
2022	• Motie voorzieningenkaart voor mensen met een laag inkomen (10 november 2022)	• Geen

De raad kan naast het indienen van moties en amendementen ook raadsvragen (artikel 44) en zelf initiatiefnota's (artikel 41) opstellen en indienen. Hiervan heeft de raad de afgelopen jaren verschillende keren gebruikgemaakt, zoals uit onderstaande opsomming blijkt.

Raadsvragen

- 29-08-2020 vragen Lokaal Belang Doetinchem over bewindvoering
- 22-04-2021 vragen PvdA inzake Klijnsmagelden
- 23-01-2021 vragen kwijtschelding schulden gedupeerde ouders toeslagenaffaire
- 18-05-2021 vragen GroenLinks toeslagenaffaire Belastingdienst
- 12-07-2021 vragen GroenLinks over toeslagenaffaire
- 16-09-2021 vragen GemeenteBelangen Doetinchem over armoedebeleid
- 24-01-2023 vragen van PvdA 'Gegevensuitwisseling' BvFO en Laborijn
- 09-03-2022 vragen GBD over new future-traject jongeren en schulden
- 04-04-2022 vragen SP over eenmalige energietoeslag
- 23-05-2022 vragen PvdA over Klijnsmagelden

- 02-06-2022 vragen PvdA over financiële moeilijkheden gezinnen
- 05-09-2022 vragen SP over uitvoering van de energietoeslag
- 22-09-2022 vragen SP over toeslagenaffaire
- 22-09-2022 vragen CU-SGP over aanpak armoede
- 23-08-2023 vragen SP over verlenging energietoeslag

Daarnaast zijn er tijdens het vragenhalfuur bij raadsvergaderingen regelmatig vragen gesteld door de raad over armoedebeleid en gerelateerde onderwerpen

Mondelinge vragen

- 25-02-2021 vragen SP over toeslagenaffaire
- 25-03-2021 vragen SP over kwijtschelding gemeentelijke belastingen
- 24-02-2022 vragen SP over platform armoedebestrijding, ouderen in de knel

De raad pakt zijn rol als kadersteller en controleur wel, maar voelt zich niet volledig geëquipeerd in die rol

Tijdens de interviews met de organisatie is aangegeven dat de raad echter wel vaker vragen mag stellen. Met name op het gebied van schuldhulpverlening mist de organisatie soms scherpste in de vragen. Met het oog op de halvering van termijnen voor schuldsaneringstrajecten, vindt de organisatie het opvallend dat er geen vragen komen vanuit de raad. Daar hoopt de organisatie wel op zodat tijdens het gesprek in de raad ook meer begrip ontstaat over de mogelijke implicaties van de nieuwe (beleids)ontwikkelingen. Bovendien helpt het om scherpste te krijgen in de kaders en uitgangspunten van het beleid en de uitvoering.

In het gesprek met de raad is aangegeven dat zij, om goed te kunnen kader stellen en controleren in de toekomst, meer kennis en expertise nodig hebben en daarover graag in gesprek gaan met de organisatie, ketenpartners en experts, bijvoorbeeld tijdens informele raadsinformatiebijeenkomsten, werkbezoeken en expertsessies. Hierbij is er vooral behoefte om meer overzicht van het beleidsveld en de opgave te krijgen.

Bijlage 1 Normenkader

Onderzoeksvraag

Beleid

1. Wat is het armoedebeleid in Doetinchem?
 - a. Op welke visie is dit beleid gebaseerd?
 - b. Welke doelstellingen zijn geformuleerd?
 - c. Op welke informatie over de doelgroep is het beleid gebaseerd?
 - d. Zijn de armoederisico's in Doetinchem goed in beeld?

Norm

- De gemeente Doetinchem monitort de gevolgen van de daling van de koopkracht voor de inkomens van de financieel zwakste groepen inwoners en neemt daarop tijdig maatregelen.
- Specifieke doelgroepen worden actief ondersteund met minimaregelingen, aanvullende schuldhelpverlening dan wel verwezen naar een andere oplossing/instantie.
- Het beleidskader is vastgesteld en actueel.
- De beoogde maatschappelijke effecten zijn expliciet benoemd.
- De doelen zijn benoemd en SMART geformuleerd (of SMT).
- Er is expliciet in kaart gebracht welke streefwaarden gerealiseerd dienen te worden.
- De gemeente heeft een overzicht van de huidige doelgroep en de potentiële doelgroep.
- De gemeente Doetinchem gebruikt de informatie uit de benchmark voor de uitvoering van het beleid en om bij te sturen.
- De gemeente heeft op basis van het overzicht ook inzicht in de omvang en samenstelling van de doelgroep en hoe deze zich de afgelopen tijd heeft ontwikkeld.

Organisatie en uitvoering

2. Hoe is de uitvoering van het armoedebelief georganiseerd?
 - a. Wie is er betrokken bij de uitvoering?
 - b. Welke werkwijzen en instrumenten worden ingezet?
 - c. In hoeverre is er sprake van een effectieve samenwerking met de ketenpartners?

Norm

- De gemeente heeft zicht op de (gemeente)ambtenaren en externe partners die betrokken zijn bij de uitvoering van het armoedebelief.
- De gemeente houdt in de uitvoering van het armoedebelief rekening met de belangen van verschillende doelgroepen.
- Er zijn duidelijke afspraken gemaakt tussen de gemeente en ketenpartners met betrekking tot vroegsignalering van financiële problematiek, zodat tijdig preventieve maatregelen kunnen worden ingezet.
- Er zijn duidelijke afspraken gemaakt tussen de gemeente en de verschillende ketenpartners en de samenwerking biedt meerwaarde voor de inwoners van de gemeente.

Resultaat

3. Hoe doeltreffend en doelmatig wordt gestalte gegeven aan de uitvoering van het armoedebelief en van de preventieve schuldhelpverlening?
 - a. In hoeverre zijn de afgesproken doelstellingen gehaald in de afgelopen jaren?
 - b. Welke middelen zijn er beschikbaar (geld, capaciteit) en in hoeverre zijn deze toereikend?

- c. In hoeverre wordt de (potentiële) doelgroep bereikt?
- d. Wat is de impact van het gevoerde beleid vanuit klantperspectief: is dit beleid volgens hen effectief? (Zijn ze goed geholpen?)
- e. In hoeverre zijn de aanbevelingen uit de vorige evaluatie (2021) opgevolgd?

Norm

- Er kan zowel kwantitatief als kwalitatief een overzicht worden verstrekt over de stand van zaken inzake het armoedebelaid.
- Er is een overzicht van de begrote middelen en de daadwerkelijke uitgaven. Het aantal fte en de rollen die betrokken zijn bij de uitvoering, zijn in beeld.
- De uitvoerende organisaties leggen verantwoording af aan de gemeente: schriftelijk, maar ook middels presentaties en bijeenkomsten.
- De prestaties van de gemeente Doetinchem zijn in lijn met de geformuleerde streefwaarden (en met de gemeentegrootteklasse vanuit de benchmark).
- De gemeente heeft zicht op de mate waarin en de manier waarop de doelgroep bediend en bereikt wordt.
- Inwoners van de gemeente Doetinchem die te maken hebben met financiële problemen en schuldhulpverlening zijn in hun ogen goed geholpen door de gemeente en de verschillende instanties in het voorveld waardoor zij uitzicht hebben of krijgen op oplossingen en een schuldenvrij leven (hiervoor gaan we de focusgroep gebruiken).
- De aanbevelingen en adviezen vanuit de vorige evaluatie zijn aantoonbaar opgevolgd, of er is een duidelijke uitleg gegeven waarom dat niet is gedaan (of nog loopt).

Evaluatie en verantwoording

- 4. Op welke wijze is de gemeenteraad geïnformeerd over het armoedebelaid?
 - a. Op welke wijze vinden monitoring en evaluatie van het beleid en effecten plaats?
 - b. En hoe heeft de raad invulling gegeven aan zijn taak?

Norm

- Er vinden regelmatig evaluaties plaats met de uitvoerende organisaties. De informatievoorziening aan de gemeenteraad is tijdig (er kan nog iets met de informatie worden gedaan).
- De informatievoorziening aan de gemeenteraad is juist (de informatie kent geen fouten en is betrouwbaar).
- De informatievoorziening aan de gemeenteraad is volledig.
- De raad kan aantonen hoe hij invulling heeft gegeven aan de in het armoedebelaid gestelde doelen.

Bijlage 2 Bestudeerde documenten

- Strategie en visiedocumenten
 - Coalitieagenda 2022-2026. Samengroeien in kwaliteit (2022)
 - Advies Sociale Raad nieuw beleidskader sociaal domein (juni 2023)
- Beleidsnota's
 - Beleidsplan armoedebeleid 2018-2022
 - Beleidskader sociaal domein Doetinchem 2017-2020
 - Beleidskaders volksgezondheid 2017-2020
 - Kadernotitie Preventie Sociaal Domein 2020-2024
- Beleidsregels
 - Beleidsregels Bijzondere Bijstand 2022. Beleidsregels aanpak 'Impuls bestaanszekerheid
 - Beleidsregels energietoeslag 2023 Doetinchem
 - Nadere regels jeugdhulp gemeente Doetinchem 2022
 - Nadere regels maatschappelijke ondersteuning Doetinchem 2022
- Uitvoeringsdocumenten
 - Aanpak Impuls Bestaanszekerheid (2022)
 - Armoedebeleid Uitvoeringsagenda 2018-2022
 - Armoedebeleid & Schulddienstverlening Uitvoeringsagenda 2022-2024
 - Uitvoeringsagenda Diversiteitsbeleid Divers in gemeente Doetinchem 2022-2023
 - Plan van aanpak brede SPUK GALA gemeente Doetinchem (september 2023)
 - Plan van aanpak diversiteitsbeleid (2021)
 - Privacyregister BvFO (2023)
 - Leidraad mantelzorgondersteuning 2021-2024
 - Lokale preventieagenda Gewoon gezond leven (2021)
- Jaarrekeningen en begrotingen
 - Jaarstukken 2019-2022
 - Programmabegrotingen 2019-2026
- Voortgangsinformatie
 - Bezwaren kamer zorg 2020, 2021 en 2022
 - Klachten BvFO 2021, 2022 en 2023
 - Evaluatie armoedebeleid gemeente Doetinchem versie (2021)
 - Evaluatierapport Beleidskader sociaal domein 2017-2020 (2023)
 - Factsheet armoedebeleid 2020 en 2021
 - Onderzoeksverslag toetsing Kwaliteitskader NVVK (2022)
 - Presentatie werkbezoek Bureau voor Financiële Ondersteuning (november 2022)

Bijlage 3 Geïnterviewde personen

Interne respondenten

- Gemeenteraad
- Wethouder
- Beleidsmedewerker
- Manager maatschappij
- Teamleider BvFO
- Consulanten BvFO
 - Bewindvoerder
 - Budgetbeheerder
 - Kwaliteitsmederker

Externe respondenten

- Platform Armoedebestrijding
- Gasthuisfonds
- De Rondkomers
- Buurtplein
- Laborijn
- Voedselbank
- Sociale Raad

Bijlage 4 Topiclijst focusgroep

Regelingen (bekendheid)

1. De gemeente Doetinchem heeft verschillende regelingen voor inwoners met een laag inkomen. Bent u bekend met manieren om financiële steun te krijgen? Zo ja, met welke manieren bent u bekend? [Per manier] Weet u nog hoe u daarmee bekend bent geraakt? (via wie, wat, waar...)
2. Van welke regelingen heeft u in het afgelopen jaar gebruikgemaakt? Zijn dit andere regelingen dan in de jaren daarvoor (bijvoorbeeld door inflatie en/of stijgende energiekosten)?

Regelingen (niet aangevraagd en/of niet ontvangen)

3. Wat is de reden dat u geen gebruikmaakt van de regelingen (waar u wel bekend mee bent)?

4. Wat is de reden dat u geen financiële steun ontvangt (uit regeling X) terwijl u deze wel heeft aangevraagd?

Regelingen (attitudes)

We gebruiken hiervoor groene en rode kaarten. Daar gaan we de gedachten opschrijven die u heeft over het aanvragen en krijgen van financiële steun. Op groene kaarten komen de gedachten die u fijn of leuk vindt. Op rode kaarten komen gedachten die u niet fijn of leuk vindt.

5. Als u denkt aan het aanvragen en krijgen van financiële steun via [regeling 1, 2, 3..], welke gedachte komt er dan bij u op? Hoort die gedachte op een groene of rode kaart? Welke gedachte nog meer? [per gedachte]:

- Kunt u hier iets meer over vertellen?
- Op welk kaartje staat de gedachte die voor u het belangrijkste is?

[eventueel voorbeelden noemen: heeft u er een bepaald gevoel bij of er misschien een mening over, wat vindt u er goed en fijn aan, en wat minder goed/fijn, wat betekent het geld van deze regeling voor u?]

Aanvraagprocedure

6. Waren er dingen die het aanvragen of krijgen van financiële steun lastig maakten?
- (Indien ja:)
 - Welke dingen waren dat?
 - (per genoemde zaak) waarom maakte dat lastig? Hoe bent u hier toen mee omgegaan?
7. Waren er dingen die juist hielpen of die goed gingen bij het aanvragen of krijgen van financiële steun?
- (Indien ja:)
 - Welke dingen waren dat?
 - (per genoemde zaak): hoe hielp dat?

Contact met de gemeente

We gebruiken hiervoor groene en rode kaarten. Daar gaan we de gedachten opschrijven die u heeft over het contact met de gemeente over het aanvragen of krijgen van financiële steun. Op groene kaarten komen de gedachten die u fijn of leuk vindt. Op rode kaarten komen gedachten die u niet fijn of leuk vindt.

8. Als u denkt aan het contact met de gemeente over het aanvragen of krijgen van financiële steun, welke gedachte komt er dan bij u op? Hoort die gedachte op een groene of rode kaart? Welke gedachte nog meer? [per gedachte]:
- Kunt u hier iets meer over vertellen?
 - Op welk kaartje staat de gedachte die voor u het belangrijkste is? Eventueel voorbeelden noemen: heeft u er een bepaald gevoel bij of er misschien een mening

over, wat vindt u er goed en fijn aan, en wat minder goed/fijn, wat betekent het geld van deze regeling voor u?]

Informatievoorziening

9. Op welke manier heeft u informatie ontvangen over financiële steun? Waren er dingen die het begrijpen van deze informatie lastig maakten?

- (Indien ja:)
- Welke dingen waren dat?
- (per genoemde zaak): waarom maakte dat het lastig?
- Hoe bent u hier toen mee omgegaan?
- Hoe zou het beter kunnen?

Hulp vragen (indien nog niet eerder besproken bij regelingen)

10. Heeft u om hulp gevraagd bij het aanvragen van financiële steun? Bij wie?

Suggesties voor verbetering

11. Wat denkt u dat er voor nodig is om ervoor te zorgen dat meer mensen gebruikmaken van financiële steun? (eventueel gericht op kinderen, andere doelgroepen uit documentenstudie)

Indien voldoende tijd

12. U noemde net een (aantal) ding(en) dat (die) het lastig maakte(n) om financiële steun aan te vragen of te krijgen. Zo noemde u dat [eerdergenoemde belemmering(en)] het lastig maakte(n). [Per genoemde belemmering]: Hoe kan er, denkt u, voor gezorgd worden dat minder mensen last hebben van [belemmerende factor]?

Indien voldoende tijd

13. U noemde net een (aantal) ding(en) dat (die) u hielp(en) bij het aanvragen of krijgen van financiële steun. Zo noemde u dat [eerdergenoemde bevordering(en)] hielp(en). [Per genoemde bevorderende factor]: Hoe kan er, denkt u, voor gezorgd worden dat meer mensen geholpen worden door [bevorderende factor]?

14. Welk advies heeft u voor andere mensen (eventueel specifieke doelgroep) die financiële steun kunnen gebruiken (wat is er nodig, hoe omgaan met barrières?)

Nawoord

Nawoord bij de bestuurlijke reactie van het college van burgemeester en wethouders op het rapport Armoedebeluid van de Rekenkamer Doetinchem

De rekenkamer heeft in het rapport geconstateerd dat de gemeente de goede dingen doet en deze dingen ook goed doet. Terecht is het college blij met de uitkomsten van het rekenkameronderzoek. In het rapport: 'De belangrijkste aanbeveling is daarom dan ook om op de ingeslagen weg te blijven doorgaan'. De aanbeveling gaat verder: 'Dat is uiteraard makkelijker gezegd dan gedaan, want in het licht van het ravijnjaar (2026) en de groei van de opgave zal het nog meer inspanning vergen om de dienstverlening op niveau te houden. Daarom doen we ook de aanbeveling aan de raad én het college om hier gezamenlijk met de

organisatie in op te trekken de komende jaren. Dit kan alleen als de raad goed in positie wordt gebracht en vice versa als de organisatie werkbare kaders meekrijgt’.

Ook de aanbeveling om de gemeenteraad te betrekken bij het inrichten van de informatievoorziening noopt ons tot een nawoord. De aanbeveling aan het college is om de gemeenteraad te betrekken bij het inrichten van de informatievoorziening. Het college antwoordt dat de informatievoorziening onderdeel gaat worden van de cyclus van informatievoorziening van het integrale beleidskader sociaal domein. In het rekenkameronderzoek naar de P&C-cyclus is een aanbeveling gedaan voor het meer in positie brengen van de auditcommissie hierbij. Ook wordt de suggestie gedaan om rond te kijken bij andere gemeenten. Deze aanbeveling blijft voor de rekenkamer onomstreden.

In paragraaf 2.2 Aanbevelingen is het een aanbeveling aan het college om de raad erbij te betrekken. Die aanbeveling blijft overeind, maar in dit nawoord adviseren wij de gemeenteraad om kaderstellend ook zelf het initiatief te nemen en duidelijk te maken op welke wijze de gemeenteraad in positie gebracht wil worden in dit dossier.